

Del 3: Paulus vittnar som fånge, från Jerusalem till Rom (21:17–28:31)

Den tredje huvuddelen infaller ungefär år 58–62.

3.1. Jerusalem: Paulus fängslas och ställs inför domstol (21:17–23:31)

Paulus anländer till Jerusalem	
17 Så kom vi till Jerusalem, och bröderna tog emot oss med glädje.	Förutom glädjen att ta emot kära bröder fick församlingen också ta emot den stora gåvan som hade samlats in för deras räkning, även om Lukas inte nämner den här.
18 Nästa dag gick Paulus tillsammans med oss andra till Jakob, dit också alla de äldste kom.	Jakob, Herrens bror, var ledare för församlingen i Jerusalem. Det är han som är författare till Jakobs brev. Tydligt var inga apostlar i Jerusalem då. Det ordnades en samling med alla äldste i Jakobs hus. Från detta upphör "vi"-formen fram till 27:1, men det är tydligt att Lukas håller sig nära Paulus och är väl underrättad.
19 Sedan han hade hälsat dem berättade han utförligt om allt som Gud hade gjort genom hans tjänst bland hedningarna.	Sannolikt var det vid det här tillfället som den insamlade gåvan överlämnades. Paulus berättar om Guds stora gärningar. Vi ser av formuleringen att det inte är något eget skryt som han kommer med. Han har bara fått vara Guds redskap.
20 När de hörde det prisade de Gud och sade: "Du ser, broder, att det finns tiotusentals judar som har kommit till tro, och alla håller de strängt på lagen.	Allt detta ledde till att Gud prisades, inte Paulus. När man omtalar Guds väldiga gärningar är det Gud som får äran. Men nu måste dessa bröder berätta en allvarlig sak. I Palestina fanns tiotusentals judekristna, som fortsatte att utöva judiska seder. De åt koshermat, de höll sabbaten, de omskar sina barn osv. De gjorde helt rätt, för så kunde de vinna desto fler. Men de såg med misstänksamhet på de hednakristna som inte iakttog dessa lagar. Paulus och alla apostlar räknade sådant som adiafora.
21 Nu har de hört sägas att du lär alla judar ute bland hedningarna att avfalla från Mose och säger till dem att de inte skall omskära sina barn eller leva efter våra seder.	Det fanns judaister kvar, trots att de tystades genom apostlamötet (kap. 15) som spred ut falska rykten. Men också judar som kommit till tro i hednaländer hade börjat överge de judiska sederna för att lättare kunna umgås med sina hednakristna vänner. När de besökte Judeen väckte det uppmärksamhet. De judiska ledarna hade säkert gjort allt de kunnat för att rätta till saken, men nu såg de en möjlighet att låta Paulus göra en insats som vägde mer.
22 Vad gör vi nu? De får under alla förhållanden höra att du har kommit.	De föreslog, inte krävde, att Paulus skulle föregripa en attack på honom, och han lyssnar till deras råd och ställer gärna upp. Han lever upp till sina egna ord i 1 Kor 9:20–23, att bli som en jude för judar.
23 Följ därför vårt råd. Vi har fyra män som har avlagt ett löfte.	Uppenbarligen hade dessa judiska kristna avgett ett temporärt narsirlöfte, och som skulle avslutas med ett offer. Se 4 Mos 6. Det innebar avhållsamhet från vin, att man inte skulle raka håret och inte komma vid någon död.

<p>24 Ta dem med dig och rena dig tillsammans med dem och betala för dem, så att de kan låta raka huvudet. Då kommer alla att förstå att inget av det som de har hört om dig är sant, utan att du själv håller fast vid lagen och lever efter den.</p>	<p>Att Paulus förväntades ställa upp i ceremonierna skulle visa hans fullständiga lojalitet mot den judiska lagen. I samband med offret skulle man bränna det hår som rakades. Det visar också hur fattiga man var i Jerusalem, när man bad honom betala kostnaderna för de offer som skulle frambäras för de fyra, nämligen åtta duvor och fyra lamm. Det här skulle han göra i full kristlig frihet. Av hednakristna förväntades inga sådana offer. Allt detta skulle pågå under en veckas tid och Paulus skulle troligen vid flera tillfällen gå med männen till templet och helgas av prästerna.</p>
<p>25 Men när det gäller hedningar som har kommit till tro, har vi skrivit och gett dem besked om vårt beslut: De skall avhålla sig från kött som offrats till avgudar, från blod, kött från kvävda djur och otukt.”</p>	<p>Jakob var ledare i Jerusalem och hade också föreslagit just detta beslut som skulle meddelas de hednakristna. Att han nu upprepar detta visar att allt står i överensstämmelse med apostlamötets beslut.</p>
<p>26 Då tog Paulus med sig männen, och nästa dag renade han sig tillsammans med dem och gick till templet och gav till känna, när renhetsdagarna skulle vara avslutade och offer bäras fram för var och en av dem.</p>	<p>Paulus gjorde slag i saken nästa dag och inledde den process som hörde till nasirlöftet. Han renade sig själv i proceduren även om han inte själv förutsattes avlägga något löfte. Han gjorde nu också upp tidtabellen med prästerna för slutfasen och beredde sig på att gå till templet ytterligare denna gång. Allt detta gjorde han frivilligt, enligt 1 Kor 9:20–23, inte som en kompromiss. Jfr 4 Mos 6:9. Även om målet inte nåddes, uppnåddes syftet: det blev väl känt bland alla kristna vad Paulus hade gjort.</p>

<p>Paulus fängslas</p>	
<p>27 De sju dagarna närmade sig sitt slut, när judarna från Asien fick se Paulus i templet. De hetsade då upp hela folkmassan, grep honom</p>	<p>Paulus står nu med de fyra männen i templet och väntar på att fullgöra offret. Han hade tidigare lidit mycket av judarna från Asien (20:19) och nu går de till angrepp. Åminstone några av dem måste ha varit från Efesus, för de har känt igen Trofimus (v 29) och de kände också Paulus. Med dessa judar var tempelområdet som en krutdurk.</p>
<p>28 och ropade: "Israelitiska män, hjälp oss! Det är den här mannen som överallt undervisar alla och talar mot vårt folk och mot vår lag och denna plats. Och nu har han dessutom tagit med sig greker in i templet och orenat denna heliga plats.”</p>	<p>Anklagelserna liknade dem som riktades mot Stefanus (6:23). Man påstod dessutom något som var mångfalt värre: Det var vid dödsstraff förbjudet för hedningar att beträda tempelområdet innanför hedningarnas förgård och nu trodde man att Paulus hade tagit in en grek dit. Det fanns inte något värre brott i judarnas ögon. En marmorplatta invid trapporna vid den 1,5 m höga skiljemuren kungjorde dödsstraff på grekiska och latin.</p>
<p>29 De hade nämligen tidigare sett Trofimus från Efesus ute i staden tillsammans med Paulus och räknade med att Paulus hade tagit honom med sig in i templet.</p>	<p>Det fanns inget belägg för att Paulus verkligen hade tagit med sin Trofimus in på tempelområdet. Om han hade gjort det skulle judarna ha kunnat attackerat Trofimus direkt. Även om de bara misstänkte detta räckte det för att uppvigla massorna med påståendet.</p>

30 Hela staden kom i rörelse, och folk strömmade till. De grep Paulus och släpade ut honom ur templet, och genast stängdes portarna.	Staden var inte särskilt stor så det är kanske ingen överdrift att det blev känt överallt att det var oroligt i templet. Portarna stängdes av tempelvakterna för att hindra att oroligheterna spreds i själva templet.
31 Just som de stod i begrepp att döda honom, rapporterades det upp till garnisonens befälhavare att Jerusalem var i uppror.	Mobben sökte ett sätt att döda Paulus, men hann inte göra det innan romarna ingrep. Befälhavaren var en <i>kiliark (chiliarch)</i> , befälhavare över ett regemente på 1000 man. Det var Klaudius Lysias (23:26), stationerad i Antoniaborgen, som fanns nordväst om tempelområdet med utsikt över det från flera torn, det högsta 35 m högt.
32 Han tog då genast soldater och befäl med sig och ryckte ut mot dem. Så snart folket fick se befälhavaren och soldaterna, slutade de att misshandla Paulus.	Det behövdes inte många minuter innan de hann fram och mobben slutade sin misshandel när de fick se att självaste kiliarken var på väg. Det övriga befälet är detta fall centurioner, befäl över hundra.
33 Befälhavaren trädde då fram, grep honom och befallde att han skulle beläggas med dubbla kedjor. Sedan frågade han vem det kunde vara och vad han hade gjort.	Av v 38 förstår vi varför kiliarken genast fängslar Paulus, som han tror vara en farlig brottsling. Han fängslas både till armar och ben, precis som Agabus hade förutsett (v 11). Helt riktigt vill befälhavaren nu veta vem Paulus är och vad han har gjort.
34 Somliga i folkmassan skrek ett, andra något annat, och då han mitt under allt tumult inte kunde få klart besked, befallde han att denne skulle föras till fästningen.	Ingenting vettigt kunde fås ur massan. De var fullständigt uppvigade och utom räckhåll för argument. Alltså måste Paulus föras till Antoniaborgen.
35 När man kom fram till trappan, blev soldaterna tvungna att bära honom, så våldsamt trängde folkmassan på,	Folkmassan var så vild att soldaterna måste lyfta upp Paulus utom räckhåll för dem, när de skulle ta honom uppför trappan.
36 ty de följde efter och skrek: "Bort med honom!"	Ropet innebär att man ville att Paulus skulle dödas. Det påminner om ropet mot Jesus.
37 Just när Paulus skulle föras in i fästningen, frågade han befälhavaren: "Får jag säga något till dig?" Han svarade: "Du kan ju grekiska!"	Det är anmärkningsvärt att Paulus kunde ha en sådan sinnenärvaro efter misshandeln. Han tilltalar befälhavaren hövligt, så som det anstår en fånge som riktar sig till en högt uppsatt militär. Befälhavaren blir överraskad, för han har inte väntat sig att fången skulle tala grekiska.
38 Då är du alltså inte egyptiern som gjorde uppror för en tid sedan och förde de fyra tusen knivmännen ut i öknen."	Knivmännen, <i>sicarii</i> , var kända för sina dolkar som de gömde under kläderna och snabbt använde för att avrätta misshagliga personer. Josefus berättar om detta uppror. Befälhavaren måste ha tänkt att han har gripit en betydelsefull rebell och blev nu besviken, för denne egyptier kunde inte grekiska.

<p>39 Paulus svarade: "Jag är jude, från Tarsus i Cilicien, medborgare i en betydande stad. Jag ber dig: låt mig få tala till folket."</p>	<p>Paulus är glad över att få berätta vem han är. Han kallar Tarsus "en inte så obetydlig stad" – en stor underdrift. Medborgare i Tarsus räknades förmer i sin lärdom än romare från andra nationer. Att han var romersk medborgare tycks ha undgått befälhavaren (22:27). Nu ber Paulus om rätt att få tala till folket – vilket tillfälle att få framlägga sitt vittnesbörd!</p>
<p>40 Befälhavaren gav honom sin tillåtelse. Då Paulus stod där på trappan, gav han tecken med handen åt folket. Det blev tyst, och han talade till dem på hebreiska och sade:</p>	<p>En del översättningar har: arameiska (grek: hebreiskt språk). Det vanliga talspråket var arameiska, och folket förstod arameiska bättre än det gamla hebreiska språket. Befälhavaren kunde inte detta språk, men det var naturligt att Paulus talade folkets språk.</p>

Kapitel 22

<p>Paulus tal till folket</p>	
<p>1 "Bröder och fäder, lyssna på vad jag har att säga er till mitt försvar."</p>	<p>Paulus inleder exakt på samma sätt som Stefanus (7:2). Han tilltalar sina landsmän som judar, inte som andliga fränder, men vänligt och artigt i motsats till dem. Han börjar sitt tal med att berätta om sin bakgrund som en nitisk jude, fortsätter med att berätta om hur han blev omvänd, och avslutar med sitt uppdrag att missionera bland hedningarna. Det var precis det som publiken nu behövde höra. Han ursäktar sig inte, vädjar inte, utan presenterar fakta.</p>
<p>2 När de hörde att han talade till dem på hebreiska, blev det tystare. Och han fortsatte:</p>	<p>Romarna förstod knappast mycket, om ens något, av det som Paulus talade, vilket förvånade lyssnarna. Han kunde ha talat grekiska och då skulle alla ha förstått. Det måste ha varit underligt för kiliarcken att se hur folkmassan tystnade, fast han inte förstod vad Paulus sade.</p>
<p>3 "Jag är jude, född i Tarsus i Cilicien och uppvuxen här i staden. Vid Gamaliels fötter blev jag grundligt undervisad i vår fäderneärvda lag, och jag var lika ivrig att tjäna Gud som ni allesammans är i dag.</p>	<p>"Jag" understryks – ungefär "jag, för min del". Hans födelseort gjorde honom till en hellenist, men han uppfostrades till en jude från unga år i Jerusalem. Vi vet inte när han flyttade till Jerusalem. 23:16 (systemson) antyder att han hade en betydligt äldre syster som kan ha tagit hand om honom. Gamaliel var en av de mest betydande laglärarna (jfr 5:34). Han kunde inte ha fått en mera exakt och noggrann undervisning i den judiska lagen. Därför blev han också en nitisk jude, precis som hans åhörare.</p>
<p>4 Jag förföljde 'den vägen' ända till döds och grep både män och kvinnor och satte dem i fängelse.</p>	<p>Förföljelserna grundade sig på denna iver, precis lika stor som judarna i 21:31. Det kan ha varit många som torterades och döddes. Jfr 26:10, där han talar om avrättning. Vanligen brukade man behandla kvinnor på ett annat sätt, men det gjorde inte Paulus. Han var lika grym mot dem.</p>
<p>5 Det kan översteprästen och hela Stora rådet intyga. Av dem fick jag med mig brev till bröderna i Damaskus och for dit för att gripa också dem som fanns där och föra dem till Jerusalem, där de skulle få sitt straff.</p>	<p>Det hände mer än 20 år tidigare, och det var inte samma överstepräst då. Men deras annaler innehöll ett fullgott vittnesbörd om hans verksamhet. Den nuvarande översteprästen var Ananias, och han kan ha varit med i Stora rådet redan då, eller åtminstone upplevt händelserna. Det var översteprästen Kajfas som omtalas i kap. 9, men han kunde knappast ensam ha utfärdat fullmakten. Vi vet inget om hur de lyckades genomföra sitt syfte.</p>

<p>6 Men då jag var på väg och närmade mig Damaskus, omgavs jag vid middagstiden plötsligt av ett starkt sken från himlen.</p>	<p>Det finns detaljer som skiljer den här berättelsen från redogörelsen i kap. 9. Här anger Paulus att det händer vid middagstiden, när solen sken som starkast. Vi upprepar inte det som redan sagts.</p>
<p>7 Jag föll till marken och hörde en röst säga till mig: Saul, Saul, varför förföljer du mig?</p>	
<p>8 Jag frågade: Vem är du, Herre? Han svarade: Jag är Jesus från Nasaret, den som du förföljer.</p>	<p>Här tilläggs "från Nasaret", en vanlig bestämning av Jesus. Jesus var ett ganska vanligt namn (jfr Josua).</p>
<p>9 De som var med mig såg visserligen ljuset, men rösten som talade till mig uppfattade de inte.</p>	<p>9:7: "De hörde ljudet men såg ingen." Enda skillnaden mellan "ljudet" och "rösten" är genitiv- resp. ackusativform. Den förra beskriver att någon talade, den senare vad som hördes. I 9:7 såg de inte den som talade, men de såg ljusskenet.</p>
<p>10 Jag frågade: Vad skall jag göra, Herre? Herren sade till mig: Stig upp och gå in i Damaskus! Där skall du få veta allt som du är utsedd att göra.</p>	<p>Här tilläggs frågan, vad han nu ska göra. Samtalet fördes på arameiska och Lukas har översatt till grekiska, så ordalydelsen återges inte exakt lika.</p>
<p>11 Men då jag på grund av strålglansen från det ljusskenet inte kunde se, tog mina följeslagare mig vid handen, och jag kom in i Damaskus.</p>	<p>Här utelämnas de tre dagarna när han varken åt eller drack.</p>
<p>12 Ananias, en from och lagtrogen man som alla judar i staden talade väl om,</p>	<p>Paulus utelämnar här en längre beskrivning av hur Gud talade till Ananias, och koncentrerar sig på att beskriva det som var viktigast i den här situationen: hur Ananias var trogen mot lagen och inte på något sätt kunde anses förleda Paulus att göra det som han anklagas för. Brytningen med synagogan hade inte ägt rum ännu.</p>
<p>13 kom till mig och ställde sig vid min sida och sade: Saul, min broder, du får din syn igen! Och i samma ögonblick kunde jag se honom.</p>	<p>Ananias uttalar enligt den grekiska texten tre ord: Saul, broder, se! Det är en komprimering av det som återges i 9:17. Det är självklart att det inte låg i Ananias förmåga att göra honom seende, utan att det var Guds handlande.</p>
<p>14 Då sade Ananias: Våra fäders Gud har utvalt dig till att lära känna hans vilja och till att se den Rättfärdige och höra hans röst.</p>	<p>Först måste Paulus lära känna Guds vilja. Han måste inse att Jesus är Messias, den som profeterna hade utlovat. Han skulle inse att han var utvald att se Jesus och höra hans röst, som ofta (se Jes 53:11, "min rättfärdige tjänare") kallas den Rättfärdige. Det var nödvändigt att se och höra Jesus för att Paulus skulle kunna upptas bland apostlarna och få nödvändig auktoritet.</p>
<p>15 Ty du skall vara hans vittne inför alla människor och vittna om vad du har sett och hört.</p>	<p>Här understryks det som senare blir Paulus huvuduppgift: att vittna för hedningarna, liksom för judarna i första hand.</p>

<p>16 Och nu, varför tvekar du? Stå upp och låt dig döpas och tvättas ren från dina synder och åkalla hans namn.</p>	<p>Här finns ett av de starkaste uttrycken för vad dopet medför: det ger syndernas förlåtelse. Paulus hade en enorm syndaskuld genom sin förföljelse av Jesus och hans församling, men den togs bort i dopet. Att åkalla hans namn innebär en bekräftelse till allt det som Jesus hade gjort.</p>
<p>17 När jag senare hade återvänt till Jerusalem och bad i templet, kom jag i hänryckning,</p>	<p>Paulus går vidare över de förberedande åren tills han kom till Jerusalem (9:26–30) och understryker att han gjorde som alla judar och bad i templet, troligen vid den vanliga bönetimmen. Skulle han ha skändat templet? Det var just här som han nu fick sitt specifika uppdrag. Det omtalas inte i kap. 9. Bröderna ville att Paulus skulle lämna Jerusalem, och då han tvekade fick han nu bekräftelse genom en direkt uppenbarelse.</p>
<p>18 och jag såg honom och hörde honom säga till mig: Skynda dig och lämna genast Jerusalem, ty här kommer de inte att ta emot ditt vittnesbörd om mig.</p>	<p>Paulus fick åter se den uppståndne, den Rättfärdige, och höra honom, denna gång utan bländande ljussken. Nu får han veta vad som väntar honom. Han får veta att judarna inte kommer att ta emot hans vittnesbörd och att han därför bör lämna Jerusalem.</p>
<p>19 Jag sade: Herre, de vet att jag i den ena synagogan efter den andra lät fångsla och piska dem som trodde på dig.</p>	<p>Paulus är inte ovillig att ta emot uppdraget, men han berättar om sin önskan att tillsammans med sina forna fiender verka bland de judar som han tidigare hade varit hans vänner och medarbetare. Synagogornas domstolar hade makt att tortera med piska.</p>
<p>20 Och när ditt vittne Stefanus blod blev utgjutet, stod jag själv där. Jag hade gått med på det och vaktade kläderna åt dem som dödade honom.</p>	<p>Med avsikt berättar han hur han hänvisade till Stefanus, som var den förste som mördades under hans uppsikt. Han bekänner sitt hemska brott. Han ger Stefanus den högsta ära som en människa kan få: "ditt vittne" = "din martyr".</p>
<p>21 Då sade han till mig: Gå! Jag skall sända dig ut till hedningarna långt borta."</p>	<p>Befallningen ljuder med stark auktoritet. Han ska sändas till dem som inte är judar, långt borta från Jerusalem. Men det kom att dröja 13 år innan han påbörjade sin första missionsresa.</p>

Paulus hos befälhavaren	
<p>22 Så långt hade de lyssnat på honom, men nu skrek de: "Bort från jorden med en sådan människa! Han bör inte få leva."</p>	<p>Judarnas ilska hade stegrats under tiden som Paulus talade, och nu exploderade den när han talade om sitt uppdrag bland hedningarna. Han kunde knappast själv ha tänkt att han skulle göra judarna tillfreds, men han berättade allt sakligt och noggrant. De hade fått tillräcklig information för att de skulle bära hela ansvaret för vad som följde. Han var beredd att stå till svars och förklara det hopp han ägde (1 Petr 3:15). Reaktionen var en dödsdom. Deras mening är att han inte borde ha fått leva så här länge.</p>
<p>23 Och de skrek, slet av sig kläderna och kastade upp damm i luften.</p>	<p>Situationen blev allt våldsammare, närmast ett upplopp. Att kasta av sig mantlarna och kasta damm i luften (mot Paulus) betydde att man ville stena Paulus, men man hade inte stenar att ta till just då.</p>

<p>24 Befälhavaren gav då order om att Paulus skulle föras in i fästningen och att han skulle förhöras under gisselslag, så att man fick veta varför de skrek så mot honom.</p>	<p>Kiliarken hade nu ingen annan möjlighet än att ta in Paulus för förhör. Han förstod inte vad Paulus hade sagt, och han ville nu använda det vanliga sättet att pressa farliga brottslingar på en bekännelse. Jesus hade förhörts av Pilatus, men ingenting antyder att han där hade gisslats under förhöret. Nu understryks att Paulus skulle gisslas – med ett äldre ord: hudflängas.</p>
<p>25 När man hade sträckt ut honom och skulle gissla honom, sade Paulus till officeren som stod där: "Får ni gissla en romersk medborgare som inte ens har blivit dömd?"</p>	<p>Man band fast den som skulle gisslas på en bänk eller en framåtlutad ställning. Gisslet bestod av flera remmar där ett metallstycke eller ett stycke ben var fastsatt på varje rem. Två soldater, en på var sida, slog var sin gång. Efter gisslingen fördes den nu möra fången till befälhavaren för ett nytt förhör. Denne hade begått ett svårt fel: han hade gett order om tortyr som inte fick utföras mot en romersk medborgare, och detta utan att ha getts möjlighet att försvara sig. Paulus fråga räddar inte bara honom själv utan också kiliarken.</p>
<p>26 Så snart officeren hörde det, gick han till befälhavaren och berättade det och sade: "Vad tänker du göra? Den här mannen är romersk medborgare."</p>	<p>Centurionen som hade fått order om tortyren blir förskräckt och går genast och ställer befälhavaren inför den allvarliga frågan om han inte är medveten om att Paulus är romersk medborgare.</p>
<p>27 Då gick befälhavaren och frågade honom: "Säg mig, är du verkligen romersk medborgare?" Paulus svarade: "Ja."</p>	<p>Kiliarken förstår att det är så allvarligt att han inte befäller att Paulus ska föras till honom utan han går själv till fången. Han inser nu att han har trampat in när han inte lyssnade till honom tidigare. Svaret var kort, som det anstår en romersk medborgare. Svaret ifrågasätts inte. Det var belagt med dödsstraff att på falska grunder hävda medborgarskap.</p>
<p>28 Befälhavaren sade: "Jag fick betala en stor summa pengar för detta medborgarskap." Paulus svarade: "Men jag är född med det".</p>	<p>Kejsarna i Rom brukade sälja romerskt medborgarskap för att få in pengar. Soldaterna måste skaffa sig medborgarskap för att avancera i graderna. Paulus såg antagligen inte ut att vara tillräckligt rik för att betala priset. Men att vara född romersk medborgare ansågs långt mera ärorikt än att ha köpt rättigheten. Paulus använder sig av den borgerliga lagen, vilket varje kristen har rätt till, och väljer inte att tåla orättvisa inför statsmakten.</p>
<p>29 De som skulle förhöra honom drog sig genast tillbaka. Också befälhavaren blev förskräckt, då han fick veta att Paulus var romersk medborgare, eftersom han hade låtit fängsla honom.</p>	<p>Soldaterna insåg att deras uppgift var avslutad. Kiliarken hade orsak att vara förskräckt. I 23:27 ljuger han för att rädda sitt skinn. Det kunde ha kostat honom dyrt om landshövdingen hade fått veta att han hade beordrat gissling av en romersk medborgare utan rättegång.</p>

<p>30 Nästa dag ville han få klart besked om vad judarna anklagade Paulus för. Han lät därför ta av honom bojorna och befallde att överstepräster och hela Stora rådet skulle samlas. Sedan förde han ner Paulus och ställde honom inför dem.</p>	<p>Kiliarken vågade inte själv ordna en utfrågning, eftersom han då måste möta de upproriska judarna. Bojorna löstes omedelbart när han fick veta om medborgarskapet, annars skulle han ha fortsatt att handla fel. "Nästa dag" hänförs till Stora rådets sammanträde, Sanhedrin. Då trädde Paulus fram utan bojar som en fri man inför rådet, tydligen bara tillsammans med kiliarken. I 23:10 kallar han på soldaterna som "kom ner" för att föra Paulus i skydd. Paulus var nu i en märklig situation: dels var han fånge för att någon kunde anklaga honom för något brott, dels hade inte dömts skyldig till något. Därför behandlades han i fortsättningen relativt lindrigt.</p> <p>Stora rådet sammankom i nedersta våningen i Antoniaborgen och inte i sin egen samlingssal. Det samlades inte för en egentlig rättegång, eftersom inget antyds om vittnen och åklagare, och kiliarken hade ingen fullmakt att beordra rättegång. Men judarna, särskilt saduceerna, var angelägna att hålla sig väl med romarna. Kiliarken ville höra Stora rådet för att få klarhet i vad Paulus var anklagad för. Språket som användes var grekiska, eftersom det var kiliarken som hade beställt samlingen. Lukas nämner endast det viktigaste, först hur Paulus talade och sedan hur tumultet uppstod. Säkerligen gjordes en introduktion innan Paulus fick ordet.</p>
---	---

Kapitel 23

Paulus inför Stora rådet	
<p>1 Paulus såg på Stora rådet och sade: "Bröder, jag har levt inför Gud med ett fullkomligt rent samvete ända till i dag."</p>	<p>Paulus hade inte varit i kontakt med Stora rådet på många år och noterade med intresse vilka förändringar som hade skett. Han tilltalar dem med "män och bröder" men inte "fäder" som i 22:1, vilket avspeglar en informell samling. Bekännelsen riktar sig mot anklagelserna från föregående dag, att Paulus skulle tala mot lagen och templet, och framför allt att han skulle ha orenat templet.</p>
<p>2 Då befallde översteprästen Ananias dem som stod bredvid att de skulle slå Paulus på munnen.</p>	<p>Ananias nämns inte i evangelierna eller tidigare i Apg. Han var överstepräst åren 47–59. Han var häftig och blev anklagad för grymheter och mördades av knivmän år 66. Troligen verkställdes inte denna olagliga order, eftersom kiliarken då skulle ha ingripit och Lukas hade säkert berättat om det. Kanske ilskade Ananias till av Paulus säkra uppträdande.</p>
<p>3 Men Paulus sade till honom: "Gud skall slå dig, du vitkalkade vägg. Här sitter du för att döma mig efter lagen och så befäller du i strid mot lagen att de skall slå mig."</p>	<p>Bilden av en vitkalkad vägg står för en hycklare, vilket bevisas av Ananias handlande. De profetiska orden är träffsäkra, och ger ett starkare intryck än översättningen. "Slå dig ska Gud göra." Jesus uttalade också liknande domsutsagor mot de skriftlärdade och fari-seerna (Matt 23:27). Uttalandet är uppbyggt som en kiasm. Paulus avser inte att mannen verkligen är en domare vid det här tillfället, utan han ger en allmän beskrivning av hans ämbete.</p>
<p>4 De som stod bredvid sade: "Förolämpar du Guds överstepräst?"</p>	<p>Eftersom det var ett informellt möte på annan plats än där rådsmedlemmarna hade sina givna sittplatser, så stod en del och några satt. De som anmärkte vågade bara fråga, med hänvisning till det ämbete Gud kallat översteprästen till.</p>

<p>5 Paulus svarade: "Jag visste inte, bröder, att han var överstepräst. Det står ju skrivet: En ledare för ditt folk skall du inte förbanna."</p>	<p>Genast erkänner Paulus att han har gjort ett fel, enligt 2 Mos 22:28 (Septuaginta använder en mildare term). Sannolikt hade Ananias inte full ämbetskrud, eftersom det var ett informellt möte utanför den vanliga sessionssalen. Kanske han inte heller kunde tänka sig att en överstepräst skulle bete sig så illa.</p>
<p>6 Eftersom Paulus visste att en del av dem var sadduceer och en annan del fariseer, ropade han i Rådet: "Bröder, jag är farisé och son till fariseer. Och när jag nu står inför rätta, är det på grund av hoppet om de dödas uppståndelse."</p>	<p>Denna händelse inträffar längre fram under mötet. Den är inte kopplad till de föregående verserna. Det fanns alltid en motsättning mellan de två partierna, och Paulus griper nu tillfället och ropar, för att höras i den oroliga salen. Förklaringen till de två partierna ges i v 8. Han bekänner sig vara en genuin farisé, något som också vi i dag kan sägas vara när vi tror på uppståndelsen, i motsats till liberaler som inte tror. Denna tro finns i GT. Det visades av apostlarna när de predikade om Jesu uppståndelse. Jesus avslöjade dårskapen i sadduceernas tro i Matt 22:23–33.</p>
<p>7 Då han sade det, utbröt en strid mellan fariseerna och sadduceerna, och de församlade delade sig i två läger.</p>	<p>Det blev ett tumult (ordet kan också översättas 'diskuterande', rentav 'upplopp'). Säkert hade det redan tidigare märkts en öppen motsättning i rådet, men nu förstärks den då Paulus så klart bekänner sig till den gamla fariseiska tron på uppståndelsen. Lenski menar att det inte blev en front mellan två grupper, utan att det blev ett gemensamt tumult.</p>
<p>8 – Sadduceerna förnekar nämligen att det finns någon uppståndelse eller några änglar eller andar, medan fariseerna bekänner sig till allt detta. –</p>	<p>Sadduceerna var den tidens liberalteologer och förkastade det mesta av den osynliga världen. Endast Gud är en ande. Människan upphör att existera vid döden. Fariseerna var "bibeltrogna". De båda partierna var på samma linje i motståndet mot Jesus och de kristna, men det fanns en klyfta mellan dem.</p>
<p>9 Det blev ett väldigt skrikande, och några skrifflärda som hörde till fariseernas parti reste sig och protesterade högljutt: "Vi finner inget ont hos den här mannen. Tänk om en ande eller en ängel verkligen har talat med honom."</p>	<p>Det artade sig till en verklig fight. De skrifflärda var högt utbildade vid rabbinskolorna och några av dem var medlemmar av Sanhedrin. Det gällde nu för dem att besegra sadduceerna i första hand, och då blev Paulus-frågan sekundär. För dem var inte den högsta prioriteten just nu att få honom undanröjd. Tanken på en ande eller en ängel provocerade sadduceerna.</p>
<p>10 Striden blev nu så häftig att befälhavaren fruktade att de skulle slita Paulus i stycken, och han gav order om att vaktstyrkan skulle gå ner och rycka bort honom från dem och föra honom till fästningen.</p>	<p>Sadduceerna gick till attack på Paulus och fariseerna försökte skydda honom. Det blev nu så farligt att kiliarken måste ingripa. Med ett rop tillkallade soldater från våningen ovanför för att rycka bort Paulus och sedan fick rådsmedlemmarna fortsätta sin inbördes maktkamp. Mötet hade inte gett någon klarhet, snarare måste kiliarken ha blivit ännu mera konfunderad över vad Paulus var för person som fick både folket och Sanhedrin så upprörda.</p>
<p>11 Följande natt kom Herren till honom och sade: "Var vid gott mod. Ty så som du har vittnat i Jerusalem om det som rör mig, måste du vittna i Rom."</p>	<p>Paulus har hittills bara fått veta genom Andens tillsägelse att han skulle fängslas och överlämnas åt hedningarna, men nu får han en ny uppenbarelse av Jesus själv om vad syftet var. Den tröst han ger siktar fram mot en lång tid. Här framgår Apostlagärningarnas syfte klart: från Jerusalem till Rom. Det var bara några år kvar av Jerusalems nådatid. Nu skulle Paulus vittna inför judarna i Rom (28:17).</p>

Judarnas sammansvärjning mot Paulus	
12 När det blev dag gjorde judarna upp en hemlig plan och svor en ed på att varken äta eller dricka, förrän de hade dödat Paulus.	Så starkt var hatet mot Paulus att man gjorde en konspiration och svor en ed på att han antingen skulle mördas eller så skulle de själva dö av hunger. Det kan ha varit fråga om zeloter, en grupp som några år senare revolterade mot Rom. Denna ed kunde lösas av rabbinerna, så inget kom att hända även om inte konspirationen lyckades.
13 Det var mer än fyrtio män som hade sammansvurit sig,	
14 och de gick till översteprästerna och de äldste och sade: "Vi har svurit en ed att inte smaka något förrän vi har dödat Paulus.	Vilken orättfärdighet! Det fanns en oförtäckt kriminalitet både bland folket och ledarna. Ananias och de äldste som uppvaktades var alla sadduceer, eftersom fariseerna inte skulle ha anförtrots en sådan hemlighet. Mördarna visste alltså mycket väl vilka slags ledare de hade.
15 Därför skall ni nu tillsammans med Stora rådet anhålla hos befälhavaren att han skickar ner honom till er. Låt honom tro att ni vill undersöka hans sak närmare. Själva står vi då beredda att döda honom, innan han kommer fram."	Man vill låta påskina att rådet nu är bättre rustat att undersöka omständigheterna kring Paulus, dvs. samma syfte som kiliarken tidigare hade. Men denna gång vill man att Paulus ska sändas till Sanhedrins eget hus. Med några soldater som eskort skulle det inte vara något problem för de 40 att anfalla Paulus med kniv, trots att det kunde betyda straff för dem.
16 Men Paulus systerson fick höra talas om bakhållet, och han kom till fästningen och gick in och berättade det för Paulus.	Paulus hade en syster som hade en son som redan var vuxen. Hur han kom att få reda på konspirationen vet vi inte, men det är möjligt att han studerade i Jerusalem på samma sätt som Paulus en gång och där hade kontakt med rabbiner som visste. Som nära släkting hade han möjlighet att komma i kontakt med Paulus.
17 Då kallade Paulus till sig en av officerarna och sade: "För den här unge mannen till befälhavaren. Han har något att berätta för honom."	Som romersk medborgare hade Paulus auktoritet nog att göra en framställning via en centurion till kiliarken.
18 Officeren förde honom till befälhavaren och sade: "Fången Paulus kallade på mig och bad mig ta den här unge mannen till dig. Han har något att berätta för dig."	Lukas kan berätta exakt vad som framfördes till befälhavaren. Paulus hade en viss frihet, eftersom han ännu inte var anklagad för något brott och var romersk medborgare. Så allt går vidare enligt militärisk disciplin.
19 Befälhavaren tog honom vid handen, förde honom åt sidan och frågade: "Vad är det du har att meddela mig?"	Tydligen är den unge mannen nervös, så kiliarken försöker lugna honom genom att vänligt ta honom vid handen och gå till ett rum där de tala i förtroende.

<p>20 Han svarade: "Judarna har kommit överens om att be dig skicka ner Paulus till Rådet i morgon och låta dig tro att de skall utreda hans sak närmare.</p>	<p>"Judarna" används om ledarna, som Johannes också gör när han talar om Jesu moståndare.</p>
<p>21 Men låt dem inte övertala dig. Mer än fyrtio av dem ligger i bakhåll för honom, och de har svurit en ed att inte äta eller dricka förrän de har dödat honom. De står nu färdiga och väntar på att du skall säga ja till deras anhållan."</p>	<p>Systersonen är rädd att kiliarken ska göra som judarna önskar, och kommer därför med en vädjan att låta bli.</p>
<p>22 Befälhavaren lät den unge mannen gå sedan han uppmanat honom att inte tala om för någon att han hade berättat detta för honom.</p>	<p>Kiliarken vill hålla saken hemlig och förbjuder därför ynglingen att berätta om besöket. Det skulle ha inneburit döden om han hade gjort det mot en sådan order.</p>

Paulus förs till Cesarea

<p>23 Därefter kallade befälhavaren till sig två av sina officerare och befallde dem: "Håll tvåhundra soldater beredda att i kväll vid niotiden gå till Cesarea, dessutom sjuttio ryttare och tvåhundra spjutbärare.</p>	<p>Det grekiska ord som översatts 'spjutbärare' är ett sällsynt ord. Det kan betyda 'slangbella', för det antyder att man har något i högra handen, eller någon form av extra utrustning eller djur för packningar. Det är anmärkningsvärt om ytterligare 200 personer skulle assistera denna trupp som redan har ett helt överdrivet omfång. Dessutom ska de gå i hemlighet vid niotiden på kvällen.</p>
<p>24 Skaffa också riddjur och låt Paulus sitta upp och för honom oskadd till landshövdingen Felix."</p>	<p>Lenski anser att det var en åsna som Paulus fick rida på. Landshövdingen Felix hade en mäktigare bror Pallas, en av kejsarens favoritministrar, som såg till att Felix fick utnämning till Palestina år 52. De hade varit slavar och blev frigivna under Claudius mor Antonia. Felix var en grym härskare som tog sig kunglig makt. Han avsattes av Nero år 60.</p>
<p>25 Och han skrev ett brev med följande innehåll:</p>	<p>Det krävdes ett formellt brev att remittera ett ärende till en högre instans. Lukas återger brevet ordagrant.</p>
<p>26 "Klaudius Lysias hälsar den högt ärade landshövdingen Felix.</p>	<p>Brevet följer den vanliga dispositionen: författare, mottagare, hälsning (<i>kairein</i>, ungefär hell!). Här får vi veta kiliarkens namn. Troligen var också han en frigiven slav.</p>
<p>27 Den här mannen hade gripits av judarna, och de skulle just ta livet av honom, när jag kom med min trupp och befriade honom, sedan jag tagit reda på att han var romersk medborgare.</p>	<p>Lysias hade ansvar för att ge korrekt information och i rätt ordning. Han säger ingenting om att han hade fängslat Paulus med kedjor och hade befallt att han skulle gisslas. Han påstår att han själv tog reda på att Paulus var romersk medborgare.</p>

28 Och då jag ville veta varför de anklagade honom, förde jag ner honom till deras Stora råd.	Lysias rapporterar helt korrekt om detta.
29 Jag fann då att anklagelserna mot honom gällde tvistefrågor i deras lag, och att han inte anklagades för något som förtjänade dödsstraff eller fängelse.	Enligt Lysias kunde Paulus nu försättas på fri fot enligt romersk lag.
30 Sedan jag blivit underrättad om en sammansvärjning mot honom, skickade jag honom genast till dig. Jag har också anmodat hans anklagare att föra sin talan mot honom inför dig.”	På grund av konspirationen ville han nu ha bort honom från sitt ansvar. Han anmodade också dem som anklagade honom att föra talan inför landshövdingen, troligen först vid den tidpunkt när brevet överlämnades.
31 Soldaterna tog då med sig Paulus enligt den order de fått och förde honom under natten till Antipatris.	Antipatris var en militär postering, byggd av Herodes den store. Den ligger ca 60 km från Jerusalem vid den vanliga vägen till Cesarea, mellan Lydda och Cesarea, ungefär 50 km från Cesarea. Det var en ansenlig väg att resa på natten och Paulus måste ha varit mycket trött.

3.2. Cesarea: Paulus vittnar inför kungar och landshövdingar (23:32–26:32)

32 Nästa dag lät de ryttarna fara vidare med honom och vände tillbaka till fästningen.	De 70 ryttarna fortsätter med Paulus, tydligen utan att ge tillfälle till någon längre vila. Det måste ändå ha varit roande för Paulus, en enkel apostel, att bli uppmärksam på detta sätt.
33 Ryttarna kom till Cesarea, lämnade fram brevet till landshövdingen och förde in Paulus till honom.	Den uttröttade Paulus förs nu till landshövdingen sedan denna fått följebrevet. Cesarea var högkvarteret för den romerska regeringen över Samarien och Judeen.
34 Felix läste det och frågade från vilken provins han var. Och när han fick veta att han var från Cilicien,	Frågan om Paulus födelseort var viktig för att avgöra på vems bord ärendet hörde. Cilicien hörde under Syrien och om det blev resning i målet kunde han överföras till landshövdingen där.
35 sade han: ”Jag skall höra dig när dina anklagare också har kommit.” Sedan befallde han att Paulus skulle stå under bevakning i Herodes palats.	Paulus blev inte satt i fängelse utan vistades i Herodes palats under militär bevakning. Palatset hade uppförts som ett kungapalats men användes nu som pretorium av den romerske landshövdingen.

Kapitel 24

Anklagelsen mot Paulus	
1 Fem dagar senare kom översteprästen Ananias dit ner tillsammans med några äldste och en jurist, en viss Tertullus, och de framförde inför landshövdingen klagomål mot Paulus.	Det tog delegationen minst två dagar att resa till Cesarea, så de handlade snabbt. Översteprästen är huvudåklagare. Det är sannolikt några av sadduceerna som avses med de äldste, eftersom gruppen inte uttryckligen sägs vara en deputation från Stora rådet. Tertullus har tillkallats som ombud, kanske för att göra ett bättre intryck på landshövdingen.
2 När Paulus kallats in, började Tertullus anklaga honom och säga:	Paulus kallades in med värdighet som anstod en romersk medborgare, han föstes inte in som en fånge. Romarna lät alltid åklagare och den anklagade konfrontera varandra i rätten.
3 "Att det tack vare dig, högt ärade Felix, länge har rått fred och att detta folk överallt och på alla sätt har fått det mycket bättre, det erkänner vi med största tacksamhet.	Tertullus börjar med smicker, som var sed på den tiden för att vinna makthavarens gunst. Felix var tvärtom en härskare som orsakade stridigheter, och att alla skulle ha fått det bättre var en konstruktion av Tertullus fantasi. En god sak hade han uträttat: han hade slagit ner knivmännens uppror. Här används på ett unikt sätt ordet ' <i>pronoia</i> ' (försyn) för en människas handlande.
4 För att inte besvära dig alltför länge, ber jag dig ha godheten att lyssna till vad vi i korthet har att säga.	På ett skickligt sätt antyder Tertullus att han borde ha fortsatt mycket längre med sitt smicker, och att det var en ynnest av Felix att ge sig tid att lyssna. Nu försökte han visa att Paulus hade överträtt den romerska lagen.
5 Vi har nämligen funnit att den här mannen är en pestböld och ställer till oroligheter bland alla judar runt om i världen, och att han är ledare för nasareernas sekt.	Paulus sägs vara en pestböld, en farlig smittobärare. Här är enda gången i NT som de kristna kallas nasareernas sekt. 'Sekt' (grek. ' <i>hairesis</i> ') avser en fraktion, partigrupp, vilket även kan beskriva sadduceerna och fariseerna. Att han vållar oro för andra judiska sekter är ingen sak för den romerska överheten, men att leda en ny religiös grupp som inte var lagligt erkänd av Rom var ett lagbrott. Att det sker överallt i världen (i den romerska världen) skulle egentligen vara en fråga för kejsaren.
6 Han har till och med försökt vanhelga templet, och därför grep vi honom.	Här mildras anklagelsen: "försökt". Anklagarna visste vid det här laget att han inte hade tagit in hedningar på tempelområdet. Det var svårt att bevisa att han försökte vanhelga templet, om det inte fanns belägg för att han verkligen gjorde det. Templet var under romarnas beskydd.
(7 Vi ville döma honom efter vår egen lag. Men befälhavaren Lysias kom och ryckte honom med våld ur våra händer, och dem som anklagade honom befallde han att bege sig till dig.)	Denna vers finns i ett par texter men det finns inte tillräckligt belägg för att den hör till originaltexten. Den skulle försvaga anklagelsen, eftersom den antyder att judarna själva önskade sköta saken, och vända Lysias handlande till en orätt mot judarna.
8 När du själv förhör honom, kan du ta reda på allt som vi anklagar honom för."	Proceduren är en normal tingsprocess: åtalet anförs, den anklagade försvarar sig, vittnen hörs och domaren hör sig vid behov för med frågor.

<p>9 Judarna instämde och påstod att det förhöll sig på det sättet.</p>	<p>Det var nödvändigt att de egentliga åklagarna samtyckte till anklagelserna.</p>
<p>Paulus försvarstal</p>	
<p>10 Då landshövdingen gav tecken åt Paulus att tala, gav han sitt svar: "Eftersom jag vet att du i många år har varit domare över detta folk, försvarar jag min sak med tillförsikt.</p>	<p>Landshövdingen ger Paulus anmodan att tala via en nickning. Han kunde också ha frågat ut honom, likt Pilatus. Paulus försvar innehåller inget smicker utan ett erkännande att Felix känner de judiska frågorna väl. Han framför tre punkter i sitt försvar: (1) under de tolv dagarna har han inte uppvisat till oroligheter, (2) han beskriver den sekt som han anklagas att vara ledare för, (3) han utmanar de asiatiska judarna och Stora rådet att visa hans brott.</p>
<p>11 Du kan själv förvissa dig om att det inte är mer än tolv dagar sedan jag for upp till Jerusalem för att tillbe.</p>	<p>De tolv dagarna (räknade med judiska dygn) var kanske elva ur romersk (och vår) kronologi, och gäller möjligen bara den tid Paulus var i Jerusalem. Paulus vill framhålla att han kom till Jerusalem för pingsthögtiden och vistades offentligt så att det han gjorde kunde bevittnas.</p>
<p>12 Varken i templet eller i synagogorna eller ute i staden har de sett mig diskutera med någon eller ställa till oroligheter bland folket.</p>	<p>Paulus skulle självfallet ha kunnat använda sin rätt att undervisa och samtala, men det gjorde han inte. Ingenstans uppstod någon grupp kring honom eller tecken till oroligheter.</p>
<p>13 Och de kan inte heller bevisa inför dig vad de nu anklagar mig för.</p>	<p>Paulus inte endast kräver bevis för anklagelserna, utan hävdar att det inte finns några sådana bevis.</p>
<p>14 Men det bekänner jag för dig att jag enligt 'den vägen' som de kallar för en sekt, tjänar mina faders Gud på det sättet att jag tror på allt som är skrivet i lagen och hos profeterna.</p>	<p>Nu får Paulus tillfälle att bekänna sin tro och vittna om den 'sekt' som han anklagas för att vara ledare för. Han bekänner det samma som fariséerna trodde på. Och det var inget lagstridigt. Ordet tjäna ('latreuá') avser en andlig tjänst, gudsdyrkan, som alla förväntas göra, i motsats till prästtjänsten. Bekännelsen är viktig med avseende diskussioner om vad apostlarna trodde på, och hur de såg på Bibelns auktoritet. De trodde på allt som var skrivet. Ordet <i>hairesis</i> avser en speciell lära som man höll fast vid och som kännetecknade anhängarna. Men Paulus höll fast vid hela GT. På samma sätt kan man i vårt språk tala om en sekt när det gäller avvikelser från Guds ord (heresi), inte för att en grupp är liten. I dag har folkkyrkorna blivit sekter.</p>
<p>15 Och jag har samma hopp till Gud som de, att både rättfärdiga och orättfärdiga skall uppstå en gång.</p>	<p>Paulus fortsätter med innehållet i tron: uppståndelsen är det centrala. Och denna tro bekände också fariseerna och de flesta bland judarna. Det var sadduceerna som var sekten, som avvek från den gemensamma tron! Också Felix borde inse detta. Denna tro gäller också den dubbla utgången</p>
<p>16 Därför strävar jag själv efter att alltid ha ett gott samvete inför Gud och människor.</p>	<p>Med tanke på den rättvisa domen strävar Paulus att leva ett rättskaffens liv och inte som sadduceerna, som inte trodde på något liv efter detta. Inför Gud har han ett gott samvete på grund av Jesu förtjänst, och inför människor genom att han lever så som lagen föreskriver.</p>

<p>17 Efter flera år kom jag för att överlämna gåvor åt mitt folk och för att frambära offer.</p>	<p>Det här är enda stället i Apg där Lukas talar om den stora insamlingen. Han hade varit i Jerusalem år 54 (se 18:22) och nu hade fyra år gått. Man kan också översätta "ge allmosor, nämligen offer". De offer som bars fram för de fyra männen var hans gåvor.</p>
<p>18 Då fann de mig i templet sedan jag renat mig, och där var ingen folkmassa eller något tumult.</p>	<p>Avser troligen den rening som omnämns i 21:26. En annan möjlighet är att offret gäller det löfte som nämns i 18:18, ifall det var Paulus som hade avlagt det. Det bör framstå helt klart att en man som bär fram ett offer i templet inte ställer till oroligheter. Subjektet till "fann" finns i slutet av meningen: några judar från Asien. Det var inte Stora rådet som fann honom, vilket Tertullus antydde.</p>
<p>19 Men där fanns några judar från Asien, som egentligen skulle stå här inför dig och anklaga mig, om de hade något att anföra emot mig.</p>	<p>Om Paulus var skyldig till att "ställa till oroligheter bland alla judar runtom i världen" borde judarna från Asien ha varit med som vittnen. Var fanns de? Deras frånvaro visar att något är galet med anklagelserna.</p>
<p>20 Eller låt dessa män själva tala om vilket brott de fann mig skyldig till när jag stod inför Stora rådet,</p>	<p>Endast vid detta tillfälle, när Paulus fördes ner till Stora rådet, hade de varit ögonvittnen. I fråga om det andra kunde de inte vittna. Deras tystnad blev nu ett vittne mot dem.</p>
<p>21 om det inte skulle vara för detta enda ord som jag ropade när jag stod ibland dem: Det är för de dödas uppståndelse som jag i dag står anklagad inför er."</p>	<p>Att ropa ut ett vittnesbörd om uppståndelsen kan inte anses vara uppvigling till uppror. Ingen farisé skulle ju finna något fel i det. Hur kan Paulus anklagas för något som rådsmedlemmar själva trodde och lärde? Att han inte nämnde att översteprästen befallde att man skulle slå honom på munnen får denne vara tacksam för, eftersom det var ett brott enligt romersk lag.</p>

Paulus i fängelse	
<p>22 Felix, som mycket väl kände till 'den vägen', uppsköt nu rättegången och sade: "När befälhavaren Lysias kommer hit ner, skall jag avgöra målet."</p>	<p>Felix var gift för tredje gången med Drusilla, en judinna som var dotter till Herodes Agrippa I (se Apg 12) och syster till Herodes Agrippa II (Apg 26), Mariamne och Bernice. Han kände bättre till kristendomen än någon annan i hans ställning, men ändå låter han bli att döma enligt sin kunskap. Vad vi känner till kom Lysias aldrig till Cesarea och Felix avslutade aldrig målet. Han blev avsatt ett par år senare. Lysias skulle inte heller ha något att tillägga som inte redan var sagt. Det var en undanflykt.</p>
<p>23 Och han befallde officeren att hålla Paulus fängslad och samtidigt ge honom en viss lättnad och inte hindra någon av hans vänner från att vara honom till hjälp.</p>	<p>Paulus var i någon form av husarrest. Han kunde anlita vem som helst av sina vänner att bistå honom. Enligt v 26 hoppades Felix på att Paulus skulle erbjuda pengar för att bli fri. Han kände ju till att han hade kommit med ett offer till templet och visste vilken betydelse Paulus hade för de kristna. Säkerligen besöktes Paulus av evangelisten Filippus och den grupp som följde honom från Grekland.</p>

<p>24 Några dagar senare infann sig Felix tillsammans med sin hustru Drusilla, som var judinna. Och han lät hämta Paulus och hörde honom tala om tron på Kristus Jesus.</p>	<p>Den enda händelsen som Lukas omtalar från de här två åren är att Felix åter ber att få höra Paulus. Drusilla var sannolikt född år 37 och hade gift sig med kung Aziz av Emesa (Homs) år 52. Ett par år efteråt gifte hon sig med Felix', ännu inte 20 år gammal. Det var antagligen Drusilla som bad om att få höra Paulus. Notera att Messias-titeln Kristus här ställs före Jesus-namnet.</p>
<p>25 Men då Paulus talade om rättfärdighet och självbehärskning och den kommande domen, blev Felix förskräckt och sade: "Gå din väg för den här gången. När jag får tid skall jag kalla på dig."</p>	<p>Paulus hade en otrolig möjlighet: en världslig makthavare kallar honom att predika! Han lät sig inte påverkas av att ha makten framför sig, utan lade fram Guds ord, lag och evangelium. Vi kan inte av den här beskrivningen dra någon slutsats om ordningsföljden mellan dem. Men vi vet att det blev ett tråkigt slut: Felix, som skulle ha varit färdig att ta emot evangeliet, valde att stänga sitt hjärta och skicka iväg Paulus.</p>
<p>26 Samtidigt hoppades han att Paulus skulle erbjuda honom pengar. Därför lät han ofta hämta honom och samtalande med honom.</p>	<p>Felix kallade ändå på Paulus vid flera tillfällen, men i avsikt att få en muta och på grund av den kunna släppa Paulus fri. Tydligen har Felix också tidigare tagit emot mutor, fastän den romerska lagen var hård mot korruption.</p>
<p>27 När två år hade gått, efterträdde Felix av Porcius Festus. Och då Felix ville hålla sig väl med judarna, lät han Paulus stanna kvar i fängelset.</p>	<p>Det finns inte mycket skrivet om Festus. Han regerade bara två år och blev sedermera mördad. Han var en bättre regent än sin företrädare. Felix handlade inte efter sitt samvete, utan av hänsyn till judarna, för att de inte skulle anklaga honom när han kort efteråt ställdes inför rätta i Rom med judar som vittnen. Han lämnade Paulus kvar i sitt fängelse under lätt arrest. Det blev två långa år.</p>

Kapitel 25

Paulus inför landshövdingen Festus	
<p>1 Tre dagar efter det att Festus hade anlänt till provinsen, for han från Cesarea upp till Jerusalem.</p>	<p>Festus anlände från Rom och var som främling i landet tvungen att direkt sätta sig in i aktuella ärenden. Därför besökte han Jerusalem, som den judiska huvudstaden.</p>
<p>2 Överstepräster och judarnas ledare framförde då sina anklagelser mot Paulus. De vände sig till Festus</p>	<p>Översteprästen Ananias, som tillträdde 49 men ersattes av Jonathan 52–27 och som sedan återkom för två år, efterträdde av Ismael år 59. Denne blev den siste av överstepräster. Judarnas ledare var sannolikt de samma som anklagade i kap 23.</p>
<p>3 och bad att han skulle visa dem godheten att låta Paulus föras till Jerusalem. De planerade nämligen ett bakhåll och tänkte döda honom under vägen.</p>	<p>Det var en listig plan. Festus visste knappast något om den förra konspirationen och han kunde inte ana den verkliga motiveringen. Förra gången var det en grupp på 40 radikala judar som ville döda Paulus, nu är det ledarna själva som planerar ett mord. Vilken ondska!</p>
<p>4 Men Festus svarade att Paulus skulle hållas kvar i Cesarea och att han själv inom kort skulle fara dit.</p>	<p>Varför nekade Festus? Inte av opartiskhet eller strikt hållning till den romerska lagen (jfr v 9), utan genom Guds försyn. Han hade sin plan för Paulus och ledde den framåt.</p>

<p>5 Han sade: "De som är ledare bland er kan följa med, och har mannen gjort något orätt, så kan de anklaga honom."</p>	<p>Betydelsen kan också vara "de som getts fullmakt". Festus erbjuder dem att komma med i hans följe, vilket är en ynnest med tanke på bevakningen som åtföljer honom.</p>
<p>6 När sedan Festus hade uppehållit sig hos dem i högst åtta eller tio dagar, for han ner till Cesarea. Dagen därpå tog han plats på domarsätet och befallde att Paulus skulle föras in.</p>	<p>Judarna kunde inte annat än göra som Festus föreslog. På en utsatt tid togs sedan målet upp i rättegång.</p>
<p>Paulus vädjar till kejsaren</p>	
<p>7 När Paulus kom omringades han av de judar som hade rest ner från Jerusalem, och de framförde många svåra beskyllningar som de inte kunde bevisa.</p>	<p>Denna gång hade judarna ingen advokat som Tertullus. De var inte heller korta och koncisa utan ordrika. Ändå kunde de inte bevisa något. Deras hat och illvilja dämpade deras intellektuella klarsyn.</p>
<p>8 Paulus försvarade sig och sade: "Varken mot judarnas lag eller mot templet eller mot kejsaren har jag förbrutit mig."</p>	<p>Lukas återger inte försvarstalet denna gång, utan berättar bara hans konklusion. Alla anklagelser kunde avfärdas. Paulus hade varken överträtt judarnas lag – läran om uppståndelsen stämmer med GT – eller mot templet – han hade inte tagit hedningar till tempelområdet – eller mot den romerska lagen, eftersom anklagelserna gällde judiska angelägenheter.</p>
<p>9 Men Festus ville stå väl hos judarna och frågade Paulus: "Vill du fara upp till Jerusalem och där dömas inför mig i denna sak?"</p>	<p>Här kommer nu en vändpunkt: Festus kunde ha fällt sin dom så som Paulus framställde sin sak. Men han lät den romerska lagstiftningen vika för sitt intresse att hålla sig väl med judarna. Han vill hänskjuta rättegången till Jerusalem, inte till judarna själva, men genom att själv vara domare. Detta måste ha tillfredsställt judarna, som nu såg chansen, men Paulus måste ge sitt samtycke.</p>
<p>10 Paulus svarade: "Jag står inför kejsarens domstol, och där bör jag dömas. Judarna har jag inte gjort något ont, det vet du själv mycket väl.</p>	<p>Paulus har haft två år på sig att begrunda sin situation och har ett klart svar. Han är inte beredd att överlämnas till judarna igen, och han vet att han inte är skyldig dem något. Och det borde också Festus själv veta, vilket var en skarp reprimand mot honom. Paulus handlar inte i egen sak, utan enligt allmänna rättsprinciper, vilka kristna alltid kan hänvisa till.</p>
<p>11 Har jag gjort något orätt och begått något brott som förtjänar döden, så är jag beredd att dö. Men om det inte ligger något i deras anklagelser, kan ingen utlämna mig åt dem. Jag vädjar till kejsaren."</p>	<p>Antingen är Paulus skyldig eller inte skyldig inför romersk rätt, och då Festus inte är kapabel att avgöra det har Paulus laggiven rätt att vädja till kejsaren direkt. Paulus är antagligen tveksam om Festus kommer att kunna döma rättvist, och han har ju också fått Guds direkta uppenbarelse om att han ska vittna i Rom. Denna rätt hade man också fast målet inte var avgjort i lägre instans. Då måste processen avbrytas. Eftersom Paulus inte kunde ertappas med brott mot judarnas lag skulle det inte vara rätt av Festus att utlämna honom till dem. Vi vet inte om Nero någonsin mötte Paulus själv, men han blev frikänd denna gång.</p>

<p>12 Festus överlade med sitt råd och svarade sedan: "Till kejsaren har du vädjat, till kejsaren skall du fara."</p>	<p>Festus blir sannolikt överraskad över Paulus bestämdhet och måste ha ett rådslag innan han accepterar detta, som han är tvungen att göra enligt romersk lag.</p>
<p>Paulus inför kung Agrippa</p>	
<p>13 Några dagar senare kom kung Agrippa och Bernice till Cesarea för att besöka Festus.</p>	<p>Agrippa II var den siste kungen i Herodes dynasti, son till Herodes Agrippa I som avrättade Jakob (Apg 12). Hans säte fanns i Cesarea Filippi och till hans befogenheter hörde Jerusalems tempel och rätten att tillsätta överstepräster. Bernice var hans syster, men enligt goda källor hade han henne som sin hustru. Han kom nu på en artighetsvisit till den ny prokuratoren. Syskonen hade lekt som barn i detta palats.</p>
<p>14 De stannade där i flera dagar, och Festus lade fram Paulus sak inför kungen. "Vi har här en man", sade han, "som Felix har lämnat kvar som fånge.</p>	<p>Framställningen visar att besöket varade längre än bara som ett formellt besök. Det var naturligt att kungen, som hade ansvaret för Jerusalems tempel, fick höra berättelsen om Paulus. Ärendet hade överförts till honom eftersom Felix inte hade förmått avgöra det. Det var ingen oansenlig man som saken gällde.</p>
<p>15 Och när jag var i Jerusalem, framförde judarnas överstepräster och äldste klagomål mot honom och begärde att få honom dömd.</p>	<p>Att ärendet hade stor principiell betydelse visas av att det var självaste översteprästen och övriga ledande judar som framställde anklagelserna. Festus nämner inte att de bad att Paulus skulle föras till Jerusalem.</p>
<p>16 Men jag svarade dem att romarna inte har för sed att utlämna en anklagad människa, förrän hon har stått ansikte mot ansikte med sina anklagare och fått tillfälle att försvara sig mot deras anklagelser.</p>	<p>Romarna var stolta över sin domstolspraxis, vilken Agrippa mycket väl kände till, då han var uppfostrad i Rom. Festus framställer sig själv som en omutlig romersk domare, även om han (v 9) sökte judarnas gunst.</p>
<p>17 När de så hade kommit hit, uppsköt jag inte saken utan satte mig redan nästa dag på domarsätet och befallde att mannen skulle föras fram.</p>	<p>Lukas redovisar Festus framställning utförligt och visar därmed hur han är angelägen att visa sig som en god domare.</p>
<p>18 Men när hans anklagare uppträdde, beskyllde de honom inte för sådana brott som jag hade tänkt mig.</p>	<p>Vad hade Festus tänkt sig för anklagelser? Kanske uppror, agitation eller andra kriminella handlingar mot de makthavande, vilket kunde ha lett till en omedelbar dom.</p>
<p>19 Vad de anförde mot honom gällde några tvistefrågor som rör deras egen religion och dessutom en viss Jesus som var död men som Paulus påstod var i livet.</p>	<p>Det var Paulus som tog upp frågan om uppståndelsen, inte de anklagande sadduceerna. De kunde ju inte anklaga honom för något som också fariseerna trodde på. Festus avslöjar här sin oförmåga, för likt Gallio borde han ha konstaterat att detta inte gäller ett romerskt domstolsärende.</p>

<p>20 Och jag visste inte hur jag skulle handla i detta fall, och frågade därför om han ville resa till Jerusalem och där ställas inför rätta.</p>	<p>Problemet var inte att inte Festus visste vad som var rätt i detta fall, utan att han ville ställa sig in hos judarna och därför inte kunde fälla den rätta domen.</p>
<p>21 Men då Paulus yrkade på att få bli kvar för att kejsaren skulle avgöra saken, befallde jag att han skulle hållas kvar tills jag kunde skicka honom till kejsaren.”</p>	<p>Festus underlåter igen att nämna att det var hans oförmåga som gjorde att Paulus måste vädja till kejsaren.</p>
<p>22 Och Agrippa sade till Festus: ”Jag skulle också vilja höra den mannen.” Festus svarade: ”I morgon ska du få höra honom”.</p>	<p>Gud har igen ordnat det så att Paulus får ett fantastiskt tillfälle att vittna om Frälsaren. Herren hade sagt att han skulle få vittna ”inför hedningar och kungar” (Apg 9:15). Agrippa hade säkert hört en hel del om Paulus och var nyfiken på honom.</p>
<p>23 Nästa dag kom Agrippa och Bernice med pomp och ståt och trädde in i audienssalen tillsammans med befälhavarna och de förnämsta männen i staden. På Festus befallning fördes Paulus in,</p>	<p>Vilken framställning av den publik som Paulus nu får tala inför! I den majestätiska salen samlas de mesta prominenta gäster, och detta för att Herrens apostel ska framföra sitt vittnesbörd! Paulus förs inte in i kedjor, utan som en romersk medborgare som ännu inte har dömts för något brott. Det är inte omöjligt att Lukas eller någon till av Paulus vänner kan bevittna detta.</p>
<p>24 och Festus sade: ”Konung Agrippa och alla ni män som är här tillsammans med oss, ni ser framför er den man som är orsak till att hela skaran av judar har vänt sig till mig, både i Jerusalem och här, och högljutt krävt att han inte borde få leva längre.</p>	<p>Festus introducerar Paulus inför den ärevärdiga publiken, men hans tal klingar falskt och är svagt jämfört med det som Paulus ska framföra. Hans uppfattning om Paulus inflytande är hög: ”hela skaran av judar”.</p>
<p>25 Men jag har inte funnit att han har gjort något som förtjänar döden, och då han själv har vädjat till kejsaren, har jag beslutat att skicka honom dit.</p>	<p>Om nu Festus kommit fram till att Paulus inte var skyldig, varför avgjorde han inte målet på en gång? Festus nämner inte här att han övervägde att sända honom till Jerusalem trots att han funnit honom oskyldig. Här används ordet <i>Sebastos</i> där engelska översättningar använder namnet <i>Augustus</i> – en kejsartitel.</p>
<p>26 Några säkra upplysningar om honom kan jag inte ge när jag skriver till min herre. Därför har jag ställt honom inför er och först och främst inför dig, konung Agrippa, så att jag efter det här förhöret har något att skriva om.</p>	<p>Här var Festus dilemma: han måste uppge anklagelserna när ett ärende hänsköts till kejsaren, och han kan inte uttrycka dem så att han själv inte kommer i dålig dager. Nu hoppas han att Agrippa ska hjälpa honom. Men Festus kände till judarnas anklagelser och att de inte höll för en romersk rätt. Han kunde nu inte skriva till Nero att Paulus var oskyldig, och han kunde inte berätta att den egentliga orsaken till att han inte frikände honom var att han ville ställa sig väl hos judarna.</p>

<p>27 Jag kan inte se någon mening med att skicka en fånge utan att ange vad han är anklagad för."</p>	<p>Det var inte bara meningslöst, utan det var mot bestämmelserna. När en fånge hade vädjat till kejsaren kunde inga ytterligare officiella förhör eller rättegångar göras.</p>
--	---

Kapitel 26

Paulus försvarstal inför kung Agrippa	
<p>1 Agrippa sade till Paulus: "Du har min tillåtelse att tala för din sak." Då räckte Paulus ut handen och började tala till sitt försvar:</p>	<p>Det som kunde göras var att Paulus fick tillfälle att lägga fram sin egen sak. Det kunde också vara möjligt att ställa frågor till honom, men talet var i sig helt uttömmande. Paulus kunde mycket väl ha vägrat, men han tar möjligheten att framföra sitt vittnesbörd "inför hedningar och kungar".</p>
<p>2 "Konung Agrippa, jag är tacksam över att det är inför dig som jag i dag får försvara mig mot allt som judarna anklagar mig för,</p>	<p>Efter en artig öppningsfras presenterar Paulus sin historia i fem punkter: (1) Den unge nitiske fariseen, v 4–8. (2) Den våldsamma förföljaren, v 9–11. (3) Ämbetet att vittna om den förhålligade Jesus, särskilt för hedningarna, v 12–18. (4) Nästan dödad av judarna, v 19–21. (5) Ett vittne intill denna dag, v 22–23. Denna koncisa framställning utelämnar allt oväsentligt för saken.</p> <p>Paulus uppskattar att han får tala direkt till en som både har makt över templet och som själv är en jude i religiös mening. Han talar om judar i obestämd form, inte om alla judar.</p>
<p>3 i synnerhet som du så väl känner till judarnas alla seder och tvistefrågor. Därför ber jag dig att lyssna på mig med tålmod.</p>	<p>Agrippa är väl förtrogen med alla judarnas partier och deras lag. Han bör enligt detta förstå det som Paulus anför. Paulus förbereder kungen på ett långt tal.</p>
<p>4 Hur jag levt mitt liv från början, från det att jag var ung, bland mitt folk och i Jerusalem, det vet alla judar.</p>	<p>Här talar Paulus om sin "livsstil", vilken från hans tidigare liv var väl känd av judarna.</p>
<p>5 De känner mig sedan lång tid, och om de vill kan de vittna om att jag levt som farisé, enligt den strängaste riktningen i vår gudsydikan.</p>	<p>Med rätta beskriver Paulus fariseernas livsstil som den strängaste. Jfr Gal 1:14 och Fil 3:6.</p>
<p>6 Och nu står jag anklagad för att ha satt mitt hopp till det löfte som Gud gav våra fäder.</p>	<p>Det som Paulus bekände redan som farisé skulle ingen då ha anklagat honom för. Nu gör man det, trots att han har samma hopp som då.</p>
<p>7 Det är detta löfte som de tolv stammarna i vårt folk hoppas få se uppfyllt, medan de ständigt tjänar Gud natt och dag. För det hoppets skull, konung Agrippa, anklagas jag av judarna.</p>	<p>Paulus känner nog till de tio nordliga stammarnas öde, hur de fördes bort och delvis assimilerades med ditflyttade hedniska folk, och hur Juda och Benjamin så småningom betraktades som ett folk: judarna. Han räknar med att den tidens judar representerar alla tolv stammar. Detta hopp, som Paulus starkt upprepar, är det samma som de trogna judarna har. Och ändå anklagar de honom!</p>

8 Varför anses det otroligt bland er att Gud uppväcker döda?	Paulus talar också till hedningar, som inte har någon tro på uppståndelsen. Han riktar sig inte enbart till Agrippa, som kan ha förväntats ha denna tro. Agrippa var ingen sadducé. Allt som Paulus lägger fram angående frågan om de dödas uppståndelse visar hur oerhört viktig denna punkt var i förkunnelsen om Jesus.
9 Själv menade jag att det var min plikt att på allt sätt bekämpa Jesu, nasaréns, namn,	Paulus övergår till den andra delen, där han berättar om sig själv som förföljare av Jesus. Trots att han bekände sig till fariseernas lära och därmed trodde på uppståndelsen förkastade han Jesus som Messias. Han använder nasarén som bestämning, likt Petrus på pingstdagen. Namnet innefattar allt som hör till Kristi ämbete. Jfr ISIS-terroristerna som har målat ett arabiskt N på de kristnas hus i Irak för att markera att de är "nasareer".
10 och det gjorde jag också i Jerusalem. Många av de heliga spärrade jag in i fängelse, sedan jag fått fullmakt till det från översteprästerna. Och när man ville avrätta dem, röstade jag för det.	Det avskyvärda brottet förstärks av uttrycket "de heliga". Paulus hörde till dem som röstade för avrättning, med översteprästernas fullmakt. Det finns ingen uppgift om att han skulle ha hört till Stora rådet, och om inte uttrycket avser en symbolisk omröstning kan det hända att han hade befullmäktigats till detta av Rådet. I dag ser vi en parallell till detta raseri i ISIS, terroristerna som vill utrota alla andra religioner än extrem islamism i norra Irak.
11 Och överallt i synagogorna straffade jag dem gång på gång och tvingade dem att häda. Ja, i mitt vilda raseri förföljde jag dem till och med i utländska städer.	Paulus nämner ännu en förstärkning av sina brott, att han med tortyr försökte tvinga de kristna att häda. Om de flydde, förföljde han dem. Sannolikt fanns sådana som vägrade förneka sin Herre, och de avrättades, medan det fanns andra som valde att häda för att slippa straff.
12 När jag i ett sådant ärende var på väg till Damaskus med översteprästernas fullmakt och på deras uppdrag,	Nu följer den tredje delen av talet, där Paulus vittnar om hur Jesus mötte honom på Damaskusvägen. Det är tredje framställningen om hans omvändelse.
13 fick jag under resan, konung Agrippa, mitt på dagen se ett ljus från himlen, klarare än solen, stråla omkring mig och mina följeslagare.	Att det skedde vid middagstid noteras också i 22:6. Det starka minnet får Paulus att utbrista i ett tilltal av kungen.
14 Vi föll alla till marken, och jag hörde en röst som sade till mig på hebreiska: Saul, Saul, varför förföljer du mig? Det är hårt och smärtsamt för dig att sparka mot udden.	Här finns ett nytt inslag: att alla föll till marken. Ny är också utsagan att sparka mot udden. Man brukade använda en vass stav för att få oxarna att gå fortare. Om de sparkade bakåt skadade de sig själva. Paulus verksamhet skadade inte bara de kristna, utan också honom själv. Det var lagens ord som drabbade honom.
15 Jag sade: Vem är du, Herre? Och Herren svarade: Jag är Jesus, den som du förföljer.	Samma fråga och svar som i 9:5.

<p>16 Men stig upp och stå på fötterna! Ty jag har visat mig för dig för att utse dig till tjänare och vittne, både till vad du har sett och till det jag kommer att visa dig,</p>	<p>Paulus återger inte allt som skulle ske när han träffade Ananias, utan bara det viktigaste: att Jesus kallade honom att bli hans tjänare och vittne. Jesus, som hade korsfäst, var nu levande och visade sig för honom, och detta fick han bevittna med egna ögon. Han skulle också få många nya uppenbarelser som skulle föra honom in i hela hans uppgift.</p>
<p>17 när jag räddar dig undan ditt eget folk och undan hedningarna. Till dem sänder jag dig,</p>	<p>Paulus hotades först av judarna, och senare också av hedningarna. Gud lovade att rädda honom, när han sändes in i livsfara. Vi kan också läsa in en allmän fara för Jesu vittnen: det kan vara farligt att vara beroende av sitt "eget folk". Ibland kan den egna familjen bli det största hindret att utföra en sådan tjänst som Gud kallar oss till. Gud kan behöva "rädda" oss för att vara fria till tjänsten för honom. Att Paulus hotades av judarna ledde till att hedningarna fick höra evangelium.</p>
<p>18 för att du skall öppna deras ögon, så att de vänder sig från mörker till ljus, från Satans makt till Gud. Så skall ni genom tron på mig få syndernas förlåtelse och arvslott bland dem som är helgade.</p>	<p>Också judarna behövde få sina ögon öppnade för ljuset, men Paulus uppdrag gällde främst hedningarna. Allvaret i att leva i Satans mörker framstår klart. Tron är det medel som för en människa ur Satans grepp till syndernas förlåtelse, och därmed till en fullständig gemenskap med de heliga. Här är de egna gärningarna uteslutna. Agrippa och de andra åhörarna blir nu objekt för evangeliet. SFB:s subjeksbyte från "de" till "ni" är felaktig och stöds inte av grundtexten.</p>
<p>19 Därför, konung Agrippa, blev jag inte olydig mot den himmelska synen,</p>	<p>Den fjärde delen av talet följer nu upp kallelsen och visar hur Paulus har framfört vittnesbördet och därför varit nära att dödas av judarna. Den himmelska synen gäller här både uppenbarelsen på Damaskusvägen och den fortsatta uppenbarelsen via Ananias. Han kunde ha stått emot denna kallelse i olydnad och därmed ådragit sig fördömelse. Att evangeliet förkastats har alltid sin grund i människans eget fördärv, medan tron enbart grundar sig på Guds verk i nyfödelsen. Paulus tar ingen ära åt sig själv.</p>
<p>20 utan jag har predikat först i Damaskus och i Jerusalem och hela Judeen och sedan ute bland hedningarna, att de skall ångra sig och omvända sig till Gud och göra sådana gärningar som hör till omvändelsen.</p>	<p>Paulus nämner kort de olika platser där han vittnade om sin Herre. Damaskus, Jerusalem och Judeen sammanfattar förkunnelsen för judarna. Han vittnade inte i Judeen och bara två veckor i Jerusalem, men detta spred sig till alla judar som något oerhört. Huvudpunkten ligger i förkunnelsen: ånger, omvändelse och att göra gärningar som är en frukt av tron. Detta kan väl ingen påstå skulle vara fel att predika varken för judar eller hedningar?</p>
<p>21 Därför grep judarna mig i templet och försökte döda mig.</p>	<p>Vilken märklig orsak till att judarna försökte döda honom! Det visar hur ondskefulla judarna var. Så är det också med dagens kyrkliga dignitärer som försöker hindra predikan av Guds rena ord när det hotar deras ställning.</p>
<p>22 Men med Guds hjälp står jag ännu i dag som vittne inför både små och stora. Och jag säger ingenting annat än vad profeterna och Mose har sagt skulle ske:</p>	<p>Den avslutande delen av försvarstalet handlar om Paulus aktuella verksamhet. Det var Guds direkta handlande som gjorde att han ännu levde. Han kunde ha varit bitter för sin långa fångenskap, men i stället ser han Guds goda ledning och beskydd. "Här står jag ännu i dag." Nu får han vittna inför de allra största i samhället. Ytterst viktigt är hans påpekande, att han inte säger något annat än vad alla judar känner till från Skrifterna. Varför skulle han anklagas för det?</p>

<p>23 att Messias skulle lida och att han som den förste som uppstått från de döda skulle förkunna ljuset både för vårt folk och för hedningarna.”</p>	<p>Paulus gör här en utläggning som förklarar vad profeterna och Mose har sagt om Messias, och hur detta nu har gått i uppfyllelse: först att han måste lida och dö. Detta var en omöjlighet för judarna, för en död Messias var en falsk Messias. Messias skulle triumfera som kung. Men han skulle också uppstå, utan att ha undergått förgängelse (jfr Petrus tal i 2:27, 31). Uppståndelsen var otänkbar för sadduceerna men inte för fariseerna. Deras problem var att Jesus måste lida och att han var den förste som uppstått. De kunde inte acceptera att profeterna avsåg Jesus. Paulus understryker igen att också hedningarna har del av denna välsignelse, vilket för en del av åhörarna var en hädelse och för andra evangelium.</p>
<p>24 Då han talade detta till sitt försvar, ropade Festus: ”Du är från vettet, Paulus. Din stora lärdom gör dig galen!”</p>	<p>Festus gör ett överraskande uttalande, som en explosion av hans känslor. Han hade lyssnat för att få något att skriva till kejsaren, men åter handlar det om sådant som han inte kan gripa tag i. Allt det som sades var långt utanför hans begreppsvärld. Hans känsloutbrott var inte rationellt. Om Paulus var galen kunde han inte sända honom till kejsaren.</p>
<p>25 Paulus svarade: ”Jag är inte galen, högt ärade Festus. Vad jag säger är sant och förnuftigt.</p>	<p>Paulus svarar lugnt och behärskat, i motsats till Festus. Hans vörd samma tilltal är raka motsatsen till Festus påhopp. Hans beskrivning ”sant och förnuftigt” uttrycker en motsats.</p>
<p>26 Konungen känner ju till allt detta, och därför talar jag också öppet och fritt till honom. Jag kan inte tro att något av detta är obekant för honom. Det har ju inte hänt i någon avkrok.</p>	<p>Nu vänder sig Paulus till Agrippa, som känner till allt detta, i motsats till Festus som hör det för första gången. Det var ju också inför kungen Paulus hade kallats att tala. Han uttrycker ändå en reservation. I grekiskan finns en dubbel negation: ”Jag är inte övertygad att inget av detta undgått honom.” Det som hade hänt Jesus hade skett i Jerusalem, judendomens huvudstad, öppet och inte hemligt. Festus är trängd in i ett hörn.</p>
<p>27 Tror du på profeterna, konung Agrippa? Jag vet att du tror.”</p>	<p>Nu vänder sig Paulus till Agrippa med en direkt fråga. Det är inte kungen som frågar, utan fången ställer kungen mot väggen. Ändå väntar han inte på svaret, utan svarar själv. Kungen kunde inte som jude ha svarat att han inte tror på profeterna.</p>
<p>28 Agrippa svarade Paulus: ”Du går fort fram i ditt försök att övertala mig och göra mig till kristen.”</p>	<p>Agrippa slinker undan bekräftelse eller motsägelse, båda lika omöjliga för honom i den här situationen. Här finns olika tolkningar: att Agrippa är nära att bli övertygad, eller att han uttrycker sin överlägsenhet mot Paulus intentioner. Han använder termen ”kristen”, vilket uttrycker hans goda insikt.</p>
<p>29 Paulus svarade: ”Fort eller långsamt, inför Gud skulle jag önska att inte bara du utan alla som i dag lyssnar på mig blev sådana som jag, bortsett från de här bojorna.”</p>	<p>Paulus visar sin högsta önskan, att alla skulle få del av samma välsignelse, oberoende av om det sker på en gång eller efter grundlig begrändan. Han ställer fram sig själv som en förebild. Han är stolt över att vara en kristen. Bar han bojar? Det fick inte förekomma hos en romersk medborgare, så ordet kan här vara ett uttryck för fångenskap, som också på många andra ställen.</p>

<p>30 Kungen reste sig nu tillsammans med landshövdingen och Bernice och de andra som satt där,</p>	<p>Det var för kungen som tillfället hade ordnats, och han hade nu rätten att bestämma att audiensen var slut genom att resa sig. Han hade hört en förkunnelse som påverkade honom starkt, men han tvingades av sin ställning att avvisa nådens ord, till sin ofärd. De andra reste sig enligt sin rangordning. Man kan tänka att Paulus ansträngningar hade varit förgäves, men vi inte hur det påverkade alla dem som hörde honom.</p>
<p>31 och när de hade dragit sig tillbaka sade de till varandra: "Den mannen har inte gjort något som förtjänar död eller fängelse."</p>	<p>Man var helt överens om att anklagelserna mot Paulus inte höll måttet för en dödsdom, som judarna krävde, eller ens fängelsestraff.</p>
<p>32 Och Agrippa sade till Festus: "Han hade kunnat frigges, om han inte hade vädjat till kejsaren."</p>	<p>Det enda som Agrippa kunde hjälpa Festus med var att Paulus möjligen kunde ha frikänts, om det inte hade varit för den olyckliga strävan som Festus hade, att ställa sig väl med judarna, och som hade gjort att han inte hade dömt som han kände var rätt. Detta hade tvingat Paulus att vädja till kejsaren, och denna vädjan kunde inte längre återkallas. Vi vet inte hur Festus framställde saken för kejsaren, men åtminstone var det ingen anklagelser som ledde till dom, eftersom han blev frikänd inför kejsarens domstol.</p>

3.3. Paulus reser till Rom (27:1–28:16)

Resan till Rom, Apg 27–28.

Kapitel 27

Paulus resa till Rom	
1 När det var bestämt att vi skulle avsegla till Italien, överlämnade man Paulus och några andra fångar till en officer som hette Julius och som tillhörde den kejsrerliga vakten.	<p>Beskrivningen av sjöresan visar hur Gud är med de sina i livets alla förhållanden, och också hur Paulus var utrustad att ge råd åt världsliga ledare. Paulus storhet och vishet återspeglar Guds ära. Berättelsen visar också att Gud inte alltid ger välgång och lycka åt de kristna. De drabbas här av den ena motgången efter den andra, men allt tjänar till det bästa för hans rike.</p> <p>Lukas beskrivning av resan till Rom anses som ett mästerstycke – den mest träffsäkra beskrivningen av en sjöresa under antiken. Han är själv inte sjöman, men är mycket väl informerad om alla detaljer.</p> <p>De andra fångarna var dödsdömda fångar som hade gladiatorspelen som destination. Det var en centurion, med det ärorika namnet Julius, som fick befälet över fångarna, och vid ankomsten levererades Paulus till kejsarens juridiska deputerade, som såg till att han fick goda förmåner (jfr Fil 1:13).</p>
2 Vi gick ombord på ett fartyg från Adramyttium som skulle gå till hamnar i Asien, och avseglade. Aristarkus, en makedonier från Tessalonika, var med oss.	<p>Adramyttium låg i Egeiska havet söder om Troas. Fartyget var en kustskepp som seglade längs kusten och gjorde många stopp. Lukas var en av följeslagarna, och en annan var Aristarkus (omtalas i 19:29; 20:4 och Kol 4:10) som var en av dem som överlämnade insamlingen i Jerusalem. Dessa medresenärer gavs troligen lov att följa Paulus som ett bevis på hans anseende.</p>
3 Dagen därpå lade vi till i Sidon, och Julius som behandlade Paulus väl, lät honom gå till sina vänner för att få den hjälp han behövde.	<p>Sidon ligger ungefär 100 km norrom Cesarea. Det är ytterst anmärkningsvärt att Paulus som fånge fick gå till sina vänner. Han kunde inte vara kedjad vid en soldat, för då skulle han inte alls ha släppts iväg. Julius litade på honom, möjligen för att han kände honom från tidigare.</p>
4 När vi hade lagt ut därifrån, seglade vi i lä av Cypern, eftersom vi hade motvind.	<p>Vinden var västlig, dvs. motvind, och den gjorde seglatsen mycket svår. Man seglade därför norrut på nordöstsidan om Cypern där motvinden inte var omöjlig att betvinga.</p>
5 Och sedan vi seglat över öppna havet längs kusten av Cilicien och Pamfyliden, lade vi till vid Myra i Lykien.	<p>På norrsidan av Cypern fick de hjälp av västgående underströmmar. Den här etappen räckte många dagar, kanske så länge som två veckor enligt vissa noteringar. Några menar att Aristarkus lämnade dem här, men det vet vi inget om.</p>
6 Där fann officeren ett skepp från Alexandria som skulle segla till Italien, och han tog oss ombord på det.	<p>Att man inte seglade direkt från Alexandria till Kreta och Italien berodde på samma starka nordvästliga och västliga vindar. Via Myra kunde man till stor del utnyttja lä. Det var ett stort skepp, för v 37 uppger totala antalet manskap och passagerare till 276.</p>
7 Under åtskilliga dagar gick seglingen långsamt, och då vi med knapp nöd hade nått Knidus och vinden inte tillät oss fortsätta, seglade vi i lä av Kretas östliga kust vid Salmone.	<p>Sträckan mellan Myra och Knidus på Mindre Asiens sydvästligaste udde var ett par hundra kilometer men kunde genomföras ytterst långsamt. De var tvungna att ankra ofta och invänta bättre vindar. De kunde inte fortsätta rakt västerut utan måste ta av mot sydväst runt Kretas östliga kust med utposten Salmone. Det var för riskabelt att segla norrom Kreta.</p>

<p>8 Och sedan vi med stor svårighet hade följt kusten, kom vi till en plats som heter Goda hamnarna, nära staden Lasea.</p>	<p>Ingendera av de här platserna nämns i grekisk litteratur, men man har lokaliserat Goda hamnarna till en skyddad bukt strax österom Matala-udden, där skyddet mot de nordvästliga vindarna upphör.</p>
<p>9 Eftersom det hade gått en lång tid och sjöresan blivit farlig – fastedagen var redan förbi – varnade Paulus dem</p>	<p>Sjöresan hade hittills slukat många dagar och man hade passerat den stora försoningsdagen som då inföll i början av oktober. Det var sannolikt att Paulus hade iakttagit fasta den dagen. Troligen hade resan inletts under senare delen av augusti. Tiden mellan mitten av september till början av november ansågs farlig för sjöfarten, och från 11 november avstannade all sjöfart för fyra månader.</p>
<p>10 och sade: "Ni män, jag ser att den här sjöresan kommer att bli riskfylld och medföra stor förlust inte bara av last och skepp utan också av våra liv."</p>	<p>Paulus var möjligen med om ett rådslag, vilket vittnade om hans anseende trots att han var fånge, eller så uttryckte han sin egen ståndpunkt som ledde till att de andra började överväga hur man skulle förfara med fortsatt resa. Paulus har erfarenhet av tre skeppsbrott (2 Kor 11:25) och ser riskerna.</p>
<p>11 Men officeren litade på styrmannen och skeppets ägare och inte på det Paulus sade.</p>	<p>Skeppets ägare och kapten tog beslut om fortsättning och centurionen hade ansvar bara för soldaterna och fångarna, inte för skeppet som helhet.</p>
<p>12 Och då hamnen inte var en lämplig plats för övervintring, beslöt flertalet att lägga ut därifrån och försöka nå Fenix, en hamn på Kreta som ligger öppen mot sydväst och nordväst. Där ville de tillbringa vintern.</p>	<p>Flertalet kan här ha varit de nämnda, som förstärktes med att officeren röstade med dem. Fenix låg ca 60 km västerut på sydkusten, och Lukas kan endast tala om staden enligt hörsägen utan att vara exakt. Man undrar hur en hamn på sydkusten kan vara öppen mot nordväst, och hur en sådan hamn kan vara en bättre övervintringsplats än Goda hamnarna. Vi noterar endast att Fenix förespråkades av erfarna sjöfarare.</p>
<p>Stormen</p>	
<p>13 När så en svag sydlig vind blåste upp, menade de att de kunde genomföra vad de hade föresatt sig. De lättade ankar och seglade längs Kretas kust.</p>	<p>Det var inte någon lång sträcka som låg framför, och allt såg till en början bra ut.</p>
<p>14 Inte långt därefter svepte en kraftig virvelstorm, den så kallade Nordosten, ner från ön.</p>	<p>Nu skedde en överraskande vändning i resan. Från de 2 500 höga bergen kom en ökänd "tyfon" helt plötsligt farande.</p>
<p>15 Då skeppet fångades upp av den och inte kunde hålla upp mot vinden, gav vi efter och lät det driva.</p>	<p>Skeppet kunde inte längre styras upp mot vinden och därmed tappade man kontrollen. Det enda var nu att låta skeppet driva med vinden.</p>
<p>16 Vi kom i lä bakom en liten ö som heter Kauda och lyckades med knapp nöd bärga skeppsbåten.</p>	<p>Kauda (Gavdos) är världsdelen Europas sydligaste punkt och är en liten triangelformad ö 40 km söder om Kreta. Skeppsbåten hade en avsevärd storlek och kunde vid behov användas som livbåt. Nu använde man läsidan av Kauda och fick upp båten som hittills bogserats. Lukas tycks inbegripa sig själv i arbetet, vilket visar att allas krafter behövdes.</p>

<p>17 När de hade dragit upp den, tog de nödutrustningen i bruk och slog trossar om skrovet. Och eftersom de var rädda att de skulle kastas upp på Syrtenbankarna, lade de ut drivankaret och lät skeppet driva.</p>	<p>Nu fortsätter de sjövana matroserna med att slå trossar runt skrovet på tvären för att förhindra timret att spricka sönder och ge läckage, vilket kunde förorsakas av den hårda belastning som de tunga masterna gav. Syrtenbankarna var två, här gäller det den större av dem som var vida fruktad av sjöfararna. Om nordostvinden skulle pågå länge kunde de lida skeppsbrott på bankarna utan chans till räddning. Nu måste man ändra skeppets kurs, vilket också lyckades, eftersom man så småningom kom till Malta. Man har debatterat vad "<i>chalásantes tò skeûos</i>" betyder, det som här översätts med drivankare. Att endast lägga ut tyngder i vattnet skulle inte ändra riktningen. Lenski hänvisar till beräkningar gjorda av J Smith (<i>The Voyage and Shipwreck of St. Paul</i>) enligt vilka man sänkte huvudseglet så att det vände skeppet i västnordvästlig riktning.</p>
<p>18 Då vi var hårt ansatta av stormen, började de dagen därpå kasta lasten överbord,</p>	<p>Redan dagen därpå började man kasta tung last överbord. Ännu kastade man inte sädlasten (jfr v 38).</p>
<p>19 och på tredje dagen kastade de med egna händer skeppets utrustning överbord.</p>	<p>Här avses möblerna: sängar, bord etc. men ännu inte trossar och master (jfr v 40).</p>
<p>20 Varken sol eller stjärnor syntes på flera dygn, och stormen låg på, så att vi till sist förlorade allt hopp om räddning.</p>	<p>Utan sol eller stjärnor kunde man inte navigera, och därmed tappade man alla begrepp om position och tid. Verbformen "förlorade" är pågående, vilket antyder att det sista hoppet inte definitivt var ute. Åtminstone ser vi av det följande att Paulus hyste hopp.</p>
<p>21 De hade nu inte ätit på länge. Då steg Paulus fram mitt ibland dem och sade: "Ni män borde ha lytt mitt råd att inte lägga ut från Kreta och så undvika denna skada och förlust.</p>	<p>Den svåra sjögången gjorde normal matlagning omöjlig, för att inte tala om svårigheten med sjösjuka. På skeppet rådde desperation och utmattning. Att Paulus nu träder fram vittnar om hans personliga styrka, men den drivande orsaken var ängelns uppenbarelse för honom (v 23). Han talar inte med överlägset "vad var det jag sa" utan påminner om misstaget för att de framdeles skulle lita på honom.</p>
<p>22 Och nu uppmanar jag er att vara vid gott mod. Inte en enda av er skall mista livet, bara fartyget skall gå under.</p>	<p>Till de desperata medpassagerarna får nu Paulus förmedla Guds besked, att ingen enda ska omkomma. Men när det gäller skeppet finns inget hopp. Detta blev följden av att man inte satte tilltro till Paulus ord.</p>
<p>23 En ängel från den Gud som jag tillhör och tjänar stod nämligen bredvid mig i natt,</p>	<p>Paulus talar till hedningar, även om det kan ha funnits enstaka judar bland dem, och därför vittnar han om sin Gud med särskild betoning. Bara ett himmelskt sändebud kunde komma till Paulus under en sådan natt, och Paulus ser en möjlighet att framföra ett vittnesbörd om Guds makt.</p>
<p>24 och han sade: Frukta inte, Paulus. Du skall stå inför kejsaren. Och se, alla dem som seglar med dig har Gud skänkt dig.</p>	<p>Ängeln påminner Paulus om Guds allmakt och om hans beskydd. Det är två budskap han förmedlar: att Paulus ska nå Rom och stå inför kejsaren, och att alla som färdades på skeppet skulle bli räddade tack vare Guds barmhärtighet genom Paulus och hans bön för dem. Att han bett oupphörligt är självklart.</p>

25 Var därför vid gott mod, ni män. Ty den tilltron har jag till Gud att det blir som han har sagt mig.	Männen var fyllda av fruktan och desperation. Sådana situationer använder Gud enligt sin vilja för att omvända människor till insikt om sin själs frälsning. Paulus vittnesbörd om sin tro avsåg att väcka tro också hos hans medresenärer.
26 Men vi måste kastas upp på en ö.”	Paulus får av ängeln beskedet att de kommer att bli skeppsbrutna på en ö. Så blev det också.
Skeppsbrottet	
27 Den fjortonde natten kom och vi drev omkring på Adriatiska havet. Vid midnatt började sjömännen förstå att de närmade sig land.	Paulus har troligen fått budskapet den trettonde natten och berättade det genast på morgonen. Antalet gäller resan från Kreta till Malta. På den tiden var Adriatiska havet namnet på havet mellan Malta, Italien, Grekland och Kreta. De sjövana hörde på bränningarna att de närmare sig land innan de ännu kunde se land.
28 De lodade och fann tjugo famnars djup. Kort därefter lodade de igen och fann att djupet var femton famnar.	En famn är 180 cm. Eftersom vattendjupet snabbt avtog kunde de dra slutsatsen att de nu inte var långt från land.
29 De var rädda för att vi skulle driva upp på något skarpt skär och kastade därför ut fyra ankare från aktern och längtade efter att det skulle bli dag.	Nu stod de inför en ny fara. De hade inte seglat rakt med vinden, alltså mot sydväst, utan med hjälp av seglet mot västnordväst. Om de nu skulle driva mot klippor skulle skeppets bredsida möta klipporna och slås sönder. De lade nu ut ankare från aktern och revade seglet och skeppet stod alltså med fören mot land. De kunde nu bara be att trossarna skulle hålla.
30 Men sjömännen gjorde ett försök att fly från skeppet och firade ner skeppsbåten i sjön under förevändning att de skulle kasta ut ankare från fören.	Sjömännen var sluga, och förstod att de skulle ha större chans att klara sig i den mindre skeppsbåten än i det stora skeppet. Lukas avslöjar att det var en förevändning att de skulle kasta ut ankare från fören, för att ge större stadga åt skeppet. De hade redan firat ner skeppsbåten och snart skulle de vara borta.
31 Paulus sade till officeren och soldaterna: ”Om inte dessa stannar kvar ombord, kan ni inte räddas.”	Paulus är uppmärksam och ser vad det handlar om. Hans ord till officeren och soldaterna visar att hela manskapet inklusive kaptenen och ägaren var med om flyktplanen. Utan sjömännen skulle ingen ha kunnat hantera fartyget. Det räckte nu att soldaternas liv var i fara för att de skulle handla.
32 Då kapade soldaterna trossarna på skeppsbåten och lät den driva.	Officeren gav omedelbart order att kapa trossarna så att skeppsbåten blev obrukbar.
33 Just innan det dagades uppmanade Paulus alla att äta. Han sade: ”I fjorton dagar har ni nu väntat och varit utan mat och inte ätit något.	Paulus träder åter fram med den auktoritet som Gud hade gett honom. Under de fjorton dygnen hade de knappt ätit ordentlig mat – många var sjösjuka och andra uppgivna och väntade på döden. Men nu skulle Gud visa att hans ord håller.

<p>34 Därför uppmanar jag er att äta. Det behöver ni för att bli räddade, för ingen av er skall förlora så mycket som ett hårstrå på sitt huvud."</p>	<p>Det var nödvändigt att ha krafter för att simma eller ta sig in till land, och den kraften måste de få av mat. Paulus kan hänvisa till Guds löften, att de alla ska komma oskadade i land. Det är ett stort under som håller på att ske, ett under som förutsågs av Paulus. <i>"Vad Gud har lovat är fast som döden."</i></p>
<p>35 När han hade sagt detta, tog han ett bröd, tackade Gud inför dem alla och bröt det och började äta.</p>	<p>Nu följer handling, efter att orden har uttalats. Och Paulus visar hur man ska äta: man ska tacka Gud för att han ger mat. Och tacksägelsen är ett vittnesbörd inför hedningar. Själva tacksägelsen lyfts fram som viktigare än själva ätandet. Måltiden har inget med nattvard att göra.</p>
<p>36 Då fick alla nytt mod och tog sig mat, också de.</p>	<p>Paulus framstår i allt detta som en stor ledare, en kristen ledare i en hednisk omgivning, där också hedningar ser upp till honom och lyder honom och får välsignelse genom detta.</p>
<p>37 Vi var allt som allt tvåhundra-sjuttiosex personer ombord.</p>	<p>Ett dåtida skepp vägde mellan 500 och 1000 ton, och man kunde ha en passagerare per 1,5 ton. Att antalet nämns är ett uttryck för det faktum att Paulus var den faktiska ledaren över dem.</p>
<p>38 Efter att ha ätit sig mätta lättade de skeppet genom att kasta vetelasten i sjön.</p>	<p>Nu fick besättningen nya krafter och kunde hämta lasten och kasta den överbord. Det hade stått klart för alla att det inte skulle gå att rädda skeppet med dess last. Ju lättare skeppet var, desto längre kunde det driva mot land. Allt det här skedde innan det blev ljus.</p>
<p>39 När det blev dag kände de inte igen landet, men de fick syn på en bukt med jämn strand och beslöt sig för att om möjligt låta skeppet driva upp där.</p>	<p>Man tror att platsen var en bukt på nordvästra delen av ön Malta, i dag ett populärt turistmål: <i>St. Paul's Bay</i>. Lukas beskriver anblicken som med en videobild. Längre bort var stranden klippig, och det var en lättnad för sjömännen att se den låga stranden inne i bukten.</p>
<p>40 De kapade ankarna och lämnade dem i havet. Samtidigt löste de trossarna till styrarna, hissade förseglet för vinden och styrde mot stranden.</p>	<p>Styrarna var två, en på var sida om skeppet, och de hade tagits upp och surrats fast under stormen. Skeppet kunde nu styras mot den låga stranden.</p>
<p>41 Men de drev mot ett rev och lät skeppet gå upp på det. Fören borrhade sig in och stod orubbligt fast, under det att aktern alltmer bröts sönder av de kraftiga vågorna.</p>	<p>Utanför bukten bildades en sandbank av de starka vågorna från havet och det gick inte att undvika att de fastnade där. Den fortfarande starka vinden bröt sönder skeppet, sedan fören borrhade sig fast i sandbanken.</p>
<p>42 Soldaterna beslöt då att döda fångarna så att ingen skulle kunna simma i väg och fly.</p>	<p>Soldaterna ansvarade för fångarna med sina egna liv (jfr 16:27). De ville därför döda alla fångar så att ingen kunde anklaga dem för att ha misskött sitt uppdrag. Beslutet måste emellertid godkännas av officeren.</p>

<p>43 Men officeren ville rädda Paulus och hindrade dem från att utföra sin plan. Han befallde att de simkunniga först skulle hoppa i vattnet och ta sig i land</p>	<p>Officeren bar själv ett ännu större ansvar än soldaterna, men han hyste ett stort förtroende för Paulus. Han kunde mycket väl ha beordrat att alla andra än Paulus skulle dödas. Men han hade tagit intryck av Paulus profetia att alla skulle bli räddade. Därför gav han order att alla skulle försöka ta sig i land.</p>
<p>44 och därefter de övriga, en del på plankor och andra på vrakspillror från skeppet. På det sättet räddades alla i land.</p>	<p>Antagligen kunde åtminstone sjömännen simma. Eftersom skeppet hade brutits sönder fanns det gott om vrakspillror och vinden drev dem automatiskt mot land. Ängelns budskap hade till alla delar gått i uppfyllelse. Gud tog hand om dem alla.</p>

Kapitel 28

<p>På Melite</p>	
<p>1 Sedan vi hade blivit räddade, fick vi veta att ön hette Melite.</p>	<p>Melite är med stor sannolikhet det nutida Malta med sin kända hamnstad Valetta. SFB 98 har en missvisande not. Kefallenia (Kefalonia) är en av de joniska öarna utanför Grekland och kopplingen till namnet Melite är dunkel. Det räknas inte heller som något alternativ av andra närliggande bibelutgåvor än SFB. Inte heller ger Wikipedia någon hänvisning till Kefallenia från namnet Melite. I Nya Folkbibeln 2014 anger man Malta som den troliga platsen.</p>
<p>2 De infödda visade oss en ovanligt stor vänlighet. De tänkte en eld och tog hand om oss alla, eftersom det började regna och var kallt.</p>	<p>Alla andra folk än judar och greker kallades <i>barbarer</i>, vilket inte är nedsättande utan ett samlingsbegrepp för dem som talade andra språk än hebreiska/aramaiska eller grekiska. Dessa barbarer talade feniciska, ett semitiskt språk som inte var alltför avlägset från hebreiska. Den stora gästfriheten, mitt i vintern med 276 oväntade gäster, var överväldigande. De kom att vistas där i tre månader vilket krävde mycket av de infödda.</p>
<p>3 Paulus hade just samlat ett fång kvistar och lagt på elden, då en huggorm kom ut på grund av hettan och högg sig fast i hans hand.</p>	<p>Lukas nämner att Paulus var med bland dem som samlade material för brasan. En huggorm hade på grund av kölden legat någonstans bland kvistarna och vaknade till liv av hettan. Det var en giftorm som kunde döda och den högg så fast i Paulus hand. Det var i normala fall ett dödande bett, och alla såg det.</p>
<p>4 När de infödda såg ormen hänga fast vid hans hand, sade de till varandra: "Den där mannen är utan tvekan en mördare, som rättvisans gudinna inte låter leva, även om han har räddats från havet."</p>	<p>Lukas återger händelsen så exakt att det inte är någon tvekan om undret i det som skedde. Det som de infödda sade visar hur också hedningar har en naturlig uppfattning om rättvisa. De är säkra på att dödsstraffet som Paulus nu måste ta är en rättvis dom över hans brott. Ordet <i>dikä</i> (rättvisa) kan tolkas som ett egennamn, men kan också helt enkelt förstås som en allmän rättsprincip.</p>
<p>5 Men Paulus skakade av sig ormen i elden och tog ingen skada.</p>	<p>Det som hände var ofattbart för de infödda, som kände till ormens gift. Men Jesus hade förutsagt att sådana under skulle ske, Mark 16:18.</p>

<p>6 De väntade nu att han skulle svullna upp eller plötsligt falla död ner. Sedan de väntat länge och sett att inget ovanligt hände honom, ändrade de sig och sade att han var en gud.</p>	<p>Man betraktade Paulus noga och väntade de vanliga följderna. De började allt mer förundra sig, och så småningom blev de övertygade om att Paulus var en gud. Även om det fanns 276 gäster på ön fästs blickarna omedelbart på Paulus. Här öppnade sig en dörr för evangeliet genom Guds direkta ingripande. Lukas berättar inte om hans förkunnelse, för den känner vi mycket väl.</p>
<p>7 I trakten kring denna plats fanns det lantgårdar som tillhörde Publius, den främste mannen på ön. Han tog vänligt emot oss och lät oss vara hans gäster i tre dagar.</p>	<p>Publius kallas <i>Protos</i>, en titel som anger att han var styresman under den romerska pretorn på Sicilien, som Malta stod under. Sannolikt hade han en stor herrgård med omgivande lantbruk. Publius var mannens förnamn, vilket antyder den nära relationen som Paulus och hans sällskap nådde med honom. Han hade tillräcklig kapacitet att härbärgera alla 276 tills mera permanent logi hade hunnit ordnas.</p>
<p>8 Publius far låg just då sjuk i hög feber och svår diarré. Paulus gick in till honom, bad och lade händerna på honom och botade honom.</p>	<p>Denna sjukdom kunde ha lett till döden. Paulus fick direkt bönesvar: mannen blev botad. Detta var en parallell till Petrus bön i 9:40 (Dorkas). Detta helande bidrog till att befästa evangeliet, även om det inte står om någon församling på ön.</p>
<p>9 Efter den händelsen kom också andra sjuka på ön till honom och blev botade.</p>	<p>Eftersom Paulus var fånge kunde han inte fritt gå runt, utan människorna kom till honom. Det står inget om att han predikade, men vi vet av Apg i övrigt att predikan av evangeliet alltid kom i första hand. Det står heller inget om att Lukas skulle ha deltagit i botandet.</p>
<p>10 De visade oss sin uppskattning på många sätt, och när vi skulle avsegla försåg de oss med vad vi behövde.</p>	<p>Befolkningen uppträder så som de kristna församlingarna alltid har gjort och utrustar apostlar för deras färd. Det var en tacksam skara människor, även om de har fått uppoffra sig mycket för de skeppsbrutna under tre månader.</p>

Till Rom	
<p>11 Efter tre månader avseglade vi med ett skepp som hade övervintrat vid ön. Det kom från Alexandria och hade Tvillingarna som galjonsbild.</p>	<p>Den 10 mars brukade sjöfarten återupptas. Lukas är inte angelägen att omtala den exakta tidpunkten för avresan. Skeppet hade övervintrat i Valetta. "Tvillingarna" (<i>Dióskouroi</i>) var skeppets namn (tecken). Castor och Pollux ansågs vara tvillingsöner till Zeus.</p>
<p>12 Vi lade till vid Syrakusa och stannade där i tre dagar.</p>	<p>Sträckan från Valetta till Syrakusa på Sicilien var ca 130 km. Lukas nämner inget om vistelsen där.</p>
<p>13 Därifrån följde vi kusten och kom till Regium. En dag senare fick vi sydlig vind, och vi kom på andra dagen till Puteoli.</p>	<p>Ordagrant står det att skeppet kryssade sträckan på 110 km. Regium ligger på Italienska fastlandets "tåspets". Sedan kom en gynnsam sydlig vind som gav möjlighet att tryggt passera Messinasundet och segla den 290 km långa sträckan till Puteoli, hamnstaden utanför Neapel. På den tiden var vulkanen Vesuvius inaktiv, men år 79 skulle den förstöra många städer i närheten genom en våldsamt eruption. Under resan fick man också se två andra vulkaner: Etna på Siciliens östra kust och Stromboli på de Eoliska öarna norrom Sicilien.</p>

<p>14 Där fann vi bröder som inbjöd oss att stanna hos dem i sju dagar. Och så kom vi till Rom.</p>	<p>På den här tiden bodde en stor koloni judar i Puteoli, som låg inom Roms influensområde. Redan nu beskriver Lukas ankomsten som om de hade nått sitt slutmål. De kristna ville att besöket skulle omfatta en hel vecka, och officeren som hade stor respekt för Paulus tillät detta. Lukas är fåordig, och han är helt koncentrerad på att visa hur Paulus uppnår sitt stora slutmål.</p>
---	--

<p>Paulus i Rom</p>	
<p>15 Bröderna där hade fått besked om oss, och de kom ändå ut till Forum Appii och Tres Tabernae för att möta oss. Då Paulus fick se dem tackade han Gud och fick nytt mod.</p>	<p>Puteoli är ca 200 km från Rom. Forum Appii låg ca 60 km söderut från Rom och Tres Tabernae ca 45 km. De låg längs den stora vägen Via Appia, som var livligt trafikerad, och det fanns många möjligheter för de kristna att få bud om Paulus. Det var tydligen två skilda delegationer som reste för att möta honom. Det var tre år sedan Paulus hade sänt sitt brev till Rom, och många av hans vänner fanns nu i Rom och var sannolikt med. Mötet var verkligen en höjdpunkt, värd att skriva om, och Paulus var själv starkt berörd. Han hade fått Guds löfte att vittna i Rom.</p>
<p>16 Sedan vi kommit fram till Rom fick Paulus tillåtelse att bo för sig själv tillsammans med den soldat som skulle bevaka honom.</p>	<p>Paulus visades också nu en särskild välvilja. Han fick bo i egen bostad, och bara en soldat var med honom. Det var vaktombyte ganska ofta, så dessa soldater fick höra mycket Guds ord när Paulus vänner besökte honom, och säkert också i inbördes samtal med honom. Fil 1:13 visar att hans verksamhet fick återverkningar ända till det kejserliga pretoriet. Det var prefekten över pretoriet som tog beslutet om Paulus status, troligen en viss Burrus. Hyran för det rymliga huset betalades säkerligen med medel som de kristna hade samlat ihop.</p>

3.4. Rom: Paulus tjänst i fängelset (28:17–31)

<p>17 Tre dagar senare kallade han till sig de ledande bland judarna, och när de var samlade sade han till dem: "Bröder, trots att jag inte har gjort något som kunde skada vårt folk eller våra seder från fäderna, blev jag fängslad i Jerusalem och utlämnad åt romarna.</p>	<p>Apostlagärningarnas syfte är att visa evangeliets väg till Rom. Detta syfte uppfylls nu genom det som Lukas berättar om hur Paulus undervisar judarna i Rom. I Jerusalem hade han inte haft någon framgång bland judarna. Inom några år skulle Jerusalem utplånas, men här fortsatte evangeliet sin framgång mitt i den nation som förstörde Jerusalem. Det finns en uppgift om att det fanns elva synagogor i Rom. Innan han kallade samman ledarna för dem hade han att ordna med bostaden. Tilltalet "män och bröder" var det vanliga när Paulus tilltalade judar. Syftet med introduktionen var att ge en tillräcklig information om bakgrunden till att han var fånge. Han hade inte gjort något mot judarnas lag, tvärtom var han sysselsatt med riter enligt judisk lag när man attackerade honom.</p>
<p>18 Sedan de förhört mig ville de frige mig, eftersom jag inte var skyldig till något som förtjänade döden.</p>	<p>Paulus summerar de rättegångar som han deltagit i. Han noterar att man inte fann något brottsligt.</p>

19 Men då judarna satte sig emot det, blev jag tvungen att vädja till kejsaren. Dock har jag inte någon anklagelse mot mitt eget folk.	"Judarna" avser Stora rådet. Paulus framhåller att han inte vädjade till kejsaren i syfte att i sin tur anklaga dem, vilket han mycket väl kunde ha gjort.
20 Det är därför jag kallat er hit för att träffa er och tala med er, eftersom det är för Israels hopp jag bär dessa bojor."	Syftet med mötet var mer än att berätta om sina personliga öden. Paulus skulle vittna om Israels hopp: hur Messiasprofetiorna hade fullbordats i Kristus. Med tanke på hur Lysias förskräckt löste Paulus från kedjorna (21:33; 22:30) är det sannolikt att han inte var försedd med bojor under resan. Nu ålades han att fästas med kedjor vid sin fångvaktare, eftersom han i övrigt gavs en relativt stor frihet att vistas i sitt hus.
21 De svarade honom: "Vi har inte fått något brev om dig från Judeen, och inte heller har någon av de bröder som kommit hit meddelat eller sagt något ont om dig.	Stora rådet var delat i förhållandet till Paulus och de hade inte kunnat förmå sig att sända något besked om honom till judarna i Rom. Men inte heller privat hade de hört någon anklagelse mot honom, vilket är ett viktigt vittnesbörd om att Stora rådet inte hade gått ut med offentliga anklagelser utan hållit dem för sig själva.
22 Men vi vill gärna höra vad du tänker. Ty den här sekten blir motsagd överallt, det vet vi."	Man känner till Paulus tillräckligt mycket för att vara intresserad att höra vad han kan meddela. Man har hört om "den här sekten" som judarna motsäger överallt. Det är tydligt att den kristna församlingen i Rom förhöll sig försiktigt gentemot judarna för att inte störa relationerna. Paulus gör trots det som han brukade: han riktar sig först till judarna.
23 De bestämde en dag för honom, och då kom ännu fler till hans bostad. För dem förkunnade han Guds rike och vittnade om det, och han försökte övertyga dem om Jesus, både utifrån Mose lag och profeterna. Och det höll han på med från morgonen ända till kvällen.	Att judarna uppmärksammar Paulus och vill återkomma visar hur stor aktning de visar honom. Nästa gång kommer ännu fler. Nu har de reserverat en hel dag. Det måste ha varit en mäktig upplevelse för vakten och något att berätta när han återvände till pretoriet. Lukas återger huvuddragen från Paulus undervisning, enligt samma mönster som tidigare, men nu med mycket grundlig bevisning utifrån GT.
24 Somliga lät sig övertygas av hans ord, men andra ville inte tro.	Åter en gång delades skaran inför Ordet. Även om Lukas inte uppger antal vet vi att det var en betydande del av judarna som nu började gå till den kristna församlingen. Knappast hade Paulus på en enda dag någonsin nått ett bättre resultat.
25 Eftersom de inte kunde komma överens skildes de åt, sedan Paulus hade sagt detta enda ord: "Den helige Ande talade rätt genom profeten Jesaja till era fäder	Mötet upplöstes inte på grund av att de inte kom överens, utan det upplöstes utan att de hade nått samsyn. Lukas återger det sista som Paulus sade innan mötet upplöstes. Han hade hela dagen gått igenom GT och nu tar han ännu ett ord från Jesaja som vittnar om samma slags ohörsamhet som på profetens tid. Han talar om Anden på ett sådant sätt att vi förstår att han var välkänd av judarna. Utsagan är ett av de ställen som bevisar verbalinspiratio- nen: Anden talade ord till Jesaja, och han endast förde fram dem.

<p>26 när han sade: Gå till detta folk och säg: Även om ni hör, skall ni inte förstå, och även om ni ser, skall ni inte inse.</p>	<p>Jesaja hade profeterat om domen över judarna och Paulus tillämpade nu profetens ord så att det var dessa judar som stod under domen. De tillslöt sina öron och sina ögon för det som borde ha varit uppenbart.</p>
<p>27 Ty detta folks hjärta är förstockat. De hör illa med sina öron, och de sluter sina ögon, så att de inte ser med ögonen eller hör med öronen eller förstår med hjärtat och vänder om, så att jag får bota dem.</p>	<p>Dessa judar hade nu överskridit sin nådatid. Gud förstockade dem, för att de inte tog emot Ordet. Hjärtat kommer först, för att det enligt judisk syn var centrum för personligheten, sedan öronen och ögonen. Sedan kommer syftet i motsatt riktning, innefattat i omvändelsen. Gud botar genom att vända om människors sinnen, men det framställs också aktivt så att människan vänder om.</p>
<p>28 Därför skall ni veta att denna Guds frälsning är sänd till hedningarna, och de kommer att lyssna.”</p>	<p>Dessa judar vet av profeternas vittnesbörd att Guds frälsning sänds också till hedningarna, men Paulus upprepar det nu i samband med domen som uttalas över de ohörsamma judarna.</p>
<p>29</p>	<p>Några handskrifter tillägger (v 29): ”När han hade sagt detta gick judarna iväg under häftig diskussion med varandra.” Denna utsaga innehåller inget nytt utöver det som redan har sagts.</p>
<p>30 I två hela år bodde Paulus i den bostad som han hade hyrt, och han tog emot alla som kom till honom.</p>	<p>Paulus verksamhet i Rom slutade inte genom att judarna gick därifrån djupt oeniga. Den upphörde först två år därefter, och under denna tid hade han stora möjligheter till predikoverksamhet och samtal. Sannolikt blev han frikänd, och även om hans mål inte togs upp måste han försättas på fri fot efter två år.</p>
<p>31 Han predikade Guds rike och undervisade med stor frimodighet om Herren Jesus Kristus utan att bli hindrad.</p>	<p>Denna avslutning innehåller ingen antydning om en fortsättning med en fjärde missionsresa, ända till Spanien, som traditionen vittnar om. Men Lukas har nått sitt syfte: att visa hur evangeliet nu hade nått Rom med full kraft, utan något hinder. (Jfr Apg 1:8.) Det skedde genom både predikan och undervisning. Sannolikt omvändes några av de elva synagogorna till att bli kristna församlingar. Enligt en del bibeltolkare skrev Apollos Hebreerbrevet till församlingen i Rom efter Paulus död. Här verkade också Petrus några år tills han led martyrdöden och Paulus återkom efter några år för att slutligen lida martyrdöden där.</p>

Exkurs 4: Vad blev det av Petrus?

Petrus var förgrundsgestalt i Apostlagärningarnas första del. Sedan omnämns han vid apostlamötet (Apg 15) men inte senare. Den romersk-katolska kyrkan hävdar att aposteln Petrus var den förste biskopen i Rom och att han vistats en lång tid, kanske 20 år, i Rom innan han led martyrdöden ca 67. Det finns både bibliska och kyrkohistoriska skäl att betvivla detta.

1. *Kyrkohistoriska skäl.* Eusebios av Caesarea (ca 262–340) skriver i sin kyrkohistoria (tredje boken): "Petrus tycks ha predikat för judarna i förskingringen, i Pontus, Galatien, Bithynien, Kapadokien och Asien. Han kom slutligen till Rom, där han blev korsfäst med huvudet ned så som han själv ville." "Linus blev den förste biskopen i den romerska församlingen efter Petrus och Paulus." Detta antyder ingen lång och grundläggande vistelse i Rom. Han skriver dock att Petrus redan tidigare kan ha varit i Rom: "Det sägs att Filon under Claudius tid (41–54) var i Rom och träffade Petrus som då predikade för invånarna där." (Filon från Alexandria levde ca 25 f.Kr.–40 e.Kr. vilket gör detta mindre troligt.) Ireneus av Lyon (ca 130–202) var lärjunge till Polykarpus, som var lärjunge till aposteln Johannes och räknar upp de tolv första biskoparna i Rom. Han anger Linus som den förste och Petrus nämns inte.
2. *Bibliska skäl.* Petrus är i Jerusalem under apostlamötet ca 49/50, men han nämns inte som ledare i församlingen och inte heller att han reste dit. När Paulus skriver Romarbrevet (ca 57/58 från Korint) hälsar han en lång rad kristna i Rom. Han nämner inte Petrus. Paulus fäster vikt vid att inte predika där en annan apostel redan varit (Rom 15:20). Detta skulle han inte ha skrivit till romarna om Petrus hade varit biskop där.

SOLI DEO GLORIA!